

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnishvu prejemaj:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izba za vsak dan svojo izvedbo in praznično.

Inserati veljajo: petstopenjska petletna vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamena številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 55.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravištvu: Knaflcova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Šuklje o dež. financah.

II.

Melioracijski sklad je namenjen za deželno kulturne investicije. Za ustanovitev tega sklada je na jela dežela 14 milijonov posojila. Za melioracije do konca 1911 je porabila 2.735.964 K 58 vin. Pri tem zakladu si izposoja dežela denar za pokritje svojih deficitov, tu je vzela denar za električne naprave in za stavbe v bolnišnici. O melioracijskem zakladu piše Šuklje:

Melioracijska posojila bila so absolutno potrebna, ker le po tej poti je bilo mogoče, dati novih impulzov zamarnemu narodnemu gospodarstvu, in ustvariti predpogoje za ekonomični razvoj našega prebivalstva. Tudi pri najetju melioracijskih posojil je imel deželni odbor, prejšnji kakor sedanj, izredno srečo, ker jih je mogel kontrahirati pod razmeroma prav ugodnimi pogoji. Vendar tiči baš v bogato dotiranem melioracijskem zakladu neka nevarnost, na katero opozarjati smatram za svojo rodoljubno dolžnost. O tem si moro biti namreč na jasnem, da dežela Kranjska tako kmalu ne bo smela potrkati pri velikih denarnih zavodih za novo melioracijsko posojilo. Za doledni čas bodemo morali shajati za deželne melioracije s sedanjimi posojili, ter z dotičnimi prispevki države in prizadetih interesentov. Deset milijonov deželnega melioracijskega doneska je pač na prvi pogled prav lepa vsota, toda, če ta rezervna prepogostoma navrtamo, ga bomo le prezgodaj posušili in izčrpali. Varčevanje z melioracijskim zakladom je neizogibna potreba. Svoje denarne moči ne smemo cepiti za nebroj malih melioracijskih podjetij in cestnih zgradb, temveč vedno se moramo ozirati na dejstvo, da jih v prvi vrsti potrebujemo za velike melioracijske naprave.

In kaj nas vse še čaka v tem pogledu! Zgolj ona dva vodovoda, s katerimi se s pitno vodo oskrbi Ribniško - Sodrška dolina in en del stradajočega Kočevja, oziroma Suha Krajina, proračunjena sta s skupno potrebsčino treh milijonov. Tretji vodovod, kateri bo iz Nanoških studenčev vodo preskrbel žejni Pivki, ceni se na poldrug milijon stroškov, in ni nemogoče, da bo pri vseh treh vodo-

vodih dejanska potrebsčina vsled vednega zvišanja delavskih mezd, stavbenega materiala itd. še višja od prvotnega preliminarja. Še dražja utegne biti vodna priskrba v Beli Krajini, za katero je zdrava pitna voda življenjski pogoj nič manj nego nujno zaželjena železniška zveza. Ureditev Kamniške Bistrice in drugih voda je v tiru ter bode istotako stavila ogromne zahteve do melioracijskega sklada. Prevažnih zgradb hudournikov se dosihmal niti lotili nismo. Po vsem apatično smo gledali, kako se pustoši rajska Vipavska dolina, ter druge kulturne pokrajine naše dežele po svojih nebrzdanih hudournikih. Z eno besedo: velike kulturne naloge nas čakajo, in — kaj vidimo? Govorim prostodušno. Razumem, da čuti vsak poslanec naravno hrepenenje, kolikor mogoče koristiti svojem lastnemu volilnemu okraju. Ne bom ga obsodil že radi tega, če pri tem svojem stremjenju si namerava osigurati svoj mandat s takimi lokalnimi pridobitvami. Toda tudi v tem pogledu mora biti dana neka gotova meja, ki jo prekoračiti zabrani preprosta dostojnost. Čuvaj se, deželni poslanec, da ne boš pred svojimi volilci nastopil kot »pater promissionis«, kot oče obljube. Kvarno je deželni interesom in škodljivo tudi lastnemu volilnemu okraju, ako poslanec mej ne pozna svojim obljubam, ako svojim volilcem na primer obeta, da se bodo dolge cestne zveze brez vsake prometne vrednosti zgradile na stroške dežele in okraja. Na ta način nastanejo velike, gospodarsko povsem neosnovane potrebsčine, katerih dežela in njen melioracijski sklad več ne zmoreta. Ob enem pa se po sličnih nepremišljenih obljubah demoralizuje ljudstvo. Ako se ga privadi, pri vsaki priliki zatekati se k »bogati« deželni skledi, jemlje se mu še zadnji preostanek lastne tvorne energije, katere je po mojem prepričanju neprecenljiv kapital zdravega narodnega organizma. Kar pretreslo me je, ko mi je v nekem cestnem okraju načelnik cestnega odbora tožil, da ljudje svojih občinskih cest niti več popravljati ne marajo, češ: »Saj je naš poslanec obljubil, da jih nam prevzame dežela!« — Torej še enkrat: varčujemo z melioracijskim zakladom, ter hranimo njegove moči v prvi vrsti za velike naloge deželne kulture na Kranjskem!

Obširno poglavje je posvetil Šuklje novim deželnim podjetjem in novim zgradbam.

a) Deželni užitinski zakup je imel leta 1911. izgubo 105.228 K. Šuklje zastopa mnenje, da je bila ta izguba slučajna, ker je bilo leta 1910. vino slabo, cene pa visoke, in ker je dežela plačala previsoke zakupnine, da bi dobila užitinski zakup v celi deželi v roke. Sicer pa sodi Šuklje, da se je zakupno podjetje dežele kranjske posrečilo in da je deželni upati iz zakupa užitnine še mnogo dohodkov.

b) O deželni banki pravi Šuklje: »Kaki bodo njeni uspehi, o tem se v tem hipu ne da stvarno razpravljati. Ni izključeno, da bode začetkom dežela iz deželnega sklada morala pokriti morebitne primanjkljaje. Ali stvar je po svojem jedru tako zdrava, da je pričakovati plodonosnega delovanja, ne da bi se bodoči deželni proračun obremenjal z občutnejšimi bremenami.

c) Deželne električne centrale so stvar, glede katere je »Slovenski Narod« vedno zastopal stališče, da se jih zdaj ne kaže lotiti, ker so gospodarske razmere v deželi še take, da je rentabiliteta central za dolgo časa izključena in bi te centrale povzročile deželi le stroške. Pri zastopanju tega stališča je pa »Slovenski Narod« vedno povdarjal, da bi centrale obrtništvu le koristile, zlasti če bi bile v stanu dodajati tok po ceni. Deželni odbor je za te centrale izdal v letih 1910 in 1911 skupaj 266.375 K 46 vin., skoro za dvestotisoč več, kakor mu je dovolil deželni zbor. Šuklje piše o električnih centralah:

Prva deželna električna centrala stala bode pri Mostah na Gorenjskem. Pri tej napravi mora dežela vsaj za prva leta pripravljena biti na gnotne žrtve. Deželni proračun bodočih let se utegne obremeniti. Dobili bodemo dokaj lepo električno silo, a trda bo z zadostnim številom odjemalcev toka. Pripravljeni bodimo na primanjkljaj za nekoliko let. Navzlic temu sodim še danes, da je deželni odbor pravo pogodil s svojim pogumnim sklepom. Pred vsem pride v tem pogledu v poštev Bled z okolico. Bled, kateri ima kot letovišče sijajno bodočnost, kakor hitro ga zdramimo iz njegove sedanje zaostalosti! Novodobno združitve pa brez električne luči, je nekaj docela nemogočega. — Sicer pa pri vseh sličnih napravah ni

gledati izključno na neposredni finančni učinek. Izgubo dežele na eni strani zamore odtehtati z druge strani prirastek davčne sile vsled pomnoženosti imovitosti.

Sicer pa je moral deželni odbor pričeti s centralo ob Završnici, ker sicer nihče ne bi bil več verjel govorom v deželni zboru in razpravam v deželni odboru o javnem izkoriščanju vodnih sil na Kranjskem. Če v svojem nastopnem govoru kot deželni glavar dne 27. marca 1908 poudarjal sem, da je treba Kranjski deželi dvigniti oni naravni zaklad, ki ga ji je dal stvarnik v njenih vodnih silah. Vse to je v najtesnejši zvezi z razvojem domače veleobrtni. In ta je nujno potreben baš z ozirom na naše deželne finance. Kranjska kot čisto ograrna dežela zamore le životariti, a ne živeti. Ohranimo ji torej agraren značaj, toda podpirajmo z vso vmo ustanovitve različnih tovarov, kajti dandanes zmore zgolj industrija one velike davčne svote, katerih potrebuje tudi avtonomna deželna uprava v doseg svojih namenov. Najbolje pa privabimo tuji industrijalni kapital v našo deželo, ako nudimo podjetniku stalno ceneno motorično silo.

Centrale se bode izplačale po mojem mnenju najprej, ako varčno in razsodno postopamo pri njih zgradbah. V tem pogledu sem dokaj pomirjen. Dr. Lampe kot referent deželnega odbora je hladnokrvnen in — recimo — prekanjen kupec, on svojih vodnih sil preplačal ne bo. Kar se pa tiče zgradbene izvršitve, zanašati se smemo na deželni stavbni urad in njegovo priznano tehnično osebo, v prvi vrsti na vzornega predstojnika tega oddelka deželnih uradov, stavbenega nadsvetnika Klinarja. Če ime tega uglednega deželnega uradnika mi jamči, da se zgrade bodoče naše električne centrale razsodno in razmerno po ceni.

Seveda glede drugega in še mnogo važnejšega pogoja nikakor nisem tako siguren. Celo pri najcenejši centrali ni mogoča rentabiliteta, ako se deželi ne posreči, dobiti za izvajani tok zadostno število stalnih velikih odjemalcev. Kaj zaleže blago, ako kupca ni zanj! Predpogoj vsaki slični napravi so torej dobre pogodbe z velikimi konsumentami. Ako tedaj dežela misli na izkoriščanje vodnih sil Save med Kranjem in Medvodami, bode mogla pričeti z izvršitvijo teh dale-

kosežnih projektov, z zgradbo dotičnih central stopnj tedaj in le v tem razmerju, kakor in v koliko jej bode zajamčena zadostna oddaja električnega toka. Podstava celi operaciji mora biti, da govorim konkretno, dogovor z velikimi tovarnami, počeni z Leykam-Josefstalom doli do Zidanega mostu. Tu je ključ vsega vprašanja.

Sklepam ta odstavek. Ideja deželnega izkoriščanja kranjskih voda je velika in zapeljivo vabljiva. Po vsem umestno je, da se je te ideje polotil deželni zastop. Pri Završnici utegnemo imeti vsaj v prvih letih precej izdatno izgubo, katere se pa bo deloma posredno pokrila z rastočo gospodarsko in davčno silo ondotnega prebivalstva. Pri vseh kasnejših zgradbah pa bode trebalo največje previdnosti. Skrbno se bo moral deželni zastop izogibati preteče nevarnosti, da ne bi produciral velikih množin električne moči, katerih potem v denar spraviti ne bi mogel.

d) Deželna klavnica se zdi Šukljeju še veliko bolj riskantna kakor električne centrale. O deželni klavnici piše bivši dež. glavar: Ne gre se tu toliko za obrestovanje in povračilo približno s 700.000 K proračunene zgradbene potrebsčine, kakor za dvojilne uspehe letnega obrata. Za svojo osebo bi se raje bil izprva omejil na uvedbo lastne deželne režiije v deželnih dobrotelnih zavodih in v prisilni delavnici. Tej režiiji bi priklopil dobavo nekaterih važnih živil za deželne uradnike in uslužbenice. Po tej »uradniški oskrbi« bi se dežela mogla ubraniti preteče nevarnosti, da bo morala v slučaju, ako država zviša plače osobju, istotako segati v žep ter poskočiti s svojo potrebsčino za deželno upravo. Za tako lastno režiijo imela bi dežela na razpolago cenene delavske moči v prisilni delavnici, deloma tudi na Studencu, ter zelo važen pomožni urad v poljedelsko-kemičnem preskuševališču. Ako bi se obnesla lastna režiija, potem bi imeli vedno še priliko na podlagi dobljenih praktičnih skušenj segati dalje ter pričeti s podjetjem deželne klavnice. Deželni zbor teh pomislekov ni imel. Klavnica se bo oživotvorila in jaz želim le nujno, da se ne uresniči moje bojazni ter da iz te zasnove ne nastanejo občutna nova bremena za deželni sklad.

Šuklje končuje to poglavje svojih izvajanj z naslednjimi opombami:

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant. — Prevel Oton Zupančič.

Drugi del.

(Dolje.)

To je ugajalo, se je zdelo narejeno z okusno domišljijo. V mali kleti na drugem koncu je bil postavljen oder za borilce, med dvema vrstama stolov za sodnike.

In na klopih, razvrščenih po celi kleti v dveh vrstah, po deset na levi, po deset na desni, je bilo prostora za dvesto oseb. Povabili so jih bili štiristo.

Pred odrom so se že kazali gledalcem mladi ljudje v borilskih oblekah, suhi, z dolgimi udi, krepko vzraščeni, z navzgor navihanimi brki. Gledalci so si pravili njih imena, kazali mojstre in ljubitelje, vse znamenite borce. Okoli njih so se pogovarjali gospoda v dolgih suknjah, mladi in stari, ki so bili videti, kakor da so si nekako v rodu s preoblečenimi borilci. Tudi oni so se stavili ljudem pred oči, hoteli so, da bi jih spoznali, imenovali; to so bili vitezi-sabljači v civilu, izvedenci v rabi orožja.

Do malega po vseh klopeh so sedele ženske; šum njihovih oblek in mrmranje njihovih glasov sta se delala velik hrup. Pahljale so se kakor v gledališču, zakaj že je bilo zadušno vroče v tej zeleni votlini. Sedaj pa sedaj je zakljal kak šaljivec: »Mandljevega mleka? Limonade? Piva?»

Gospa Walterjeva je prišla s svojima hčerkama do njih prostorov, prihranjenih jim v prvi vrsti. Du Roy jih je bil pospremil in hoteč oditi je zamrmral:

»Sedaj se moram ločiti od vas, moški ne smejo sedeti na klopih.«

A gospa Walterjeva je obotavljaje se odgovorila:

»Jaz bi pa le rada, da bi ostali tukaj. Imenovali mi boste borilce. Poglejte, če stojite tukaj-le kraj klopi, ne boste nikomur na poti.«

Gledala ga je s svojimi velikimi, milimi očmi in ga je pregovarjala: »Dajte, ostanite pri nas... gospod... gospod lepi striček! Potrebujemo vas.«

Odgovoril je:

»Ubogal vas bom... z veseljem, gospa.«

Od vseh strani so se razlegali vzkliki: »Čudna reč, ta klet, zelo čudna!«

Georges jo je dobro poznal, to obokano borilnico! Spomnil se je Jopoldneva, ki ga je prebil tukaj dan pred svojim dvobojem, čisto sam pred svetlo tarčo ki je strmela vanj

daleč iz druge kleti kakor veliko, grozeče oko.

Od stopnic je zadonel glas Jacquesa Rivala:

»Cenjene dame, predstava se prične.«

Šest gospodov v tesnih oblekah, da bi jim prišla prsa bolj do veljave, je stopilo na oder; posedli so po stolu, določenih za razsodišče.

Njih imena so šla od ust do ust: general de Raynaldi, predsednik, majhen močič z velikimi brki; slikar Josephin Roudet, velik človek, plešec, z dolgo brado; Matthéo de Ujar, Simon Ramoncel, Pierre de Carvin, trije mladi, elegantni gospodje, in Gaspard Merlerou, borilec-učitelj.

Dva lepaka so obesili; na desnem je stalo: Gospod Crèveceur, na levem: Gospod Rumeau.

To sta bila dva mojstra, dva dobra mojstra druge vrste. Prišla sta, oba sloka, vojaški postavi z nekoliko oglatimi kretnjami. Pozdravila sta po borilsko gibanje se kot dva avtomata in se začela naskakovati; v svoji platnjeni obleki z belim usnjem sta bila podobna dvema pojacom, ki se bijeta, da bi se jima ljudje smejala.

Sedaj pa sedaj si slišal besedo: »Zadet.« In šestorica sodnikov je sklanjala glave s strokovnjaškim pogledom. Občinstvo ni videlo drugega nego dve živi marioneti, ki sta se pregibali in iztezali roke; razumelo ni nič, a bilo je zadovoljno. Ti-

sta dva možakarja sta se jim zdela vendarle kaj malo graciozna in nekak smešna. Nehote so ti hodili na misel leseni borilci, ki jih prodajajo o novem letu na bulvarjih.

Za prvima dvema sta nastopila gospoda Planton in Carapin, eden civilen, drugi vojaški mojster. Gospod Planton je bil čisto majhen, in gospod Carapin zelo debel. Dejal bi, da mora ta balon na prvi sunk s fletom počiti, kakor napihnjen slonov meh. Smejali so se mu. Gospod Planton je skakal kakor opica. Gospod Carapin je gibal samo roko, ostalo telo mu je bilo vsled debelosti nepremakljivo, in vsakih pet minut je delal izpade tako po medvedje in s takim naporom, kakor da so to najodločilnejši trenutki v njegovem življenju, in je treba napeti vso energijo. Potem je imel vselej dokaj muke, da se je zopet vzravnil.

Izvedenci so izjavili, da je zelo krepak in zelo oprezen borilec. In občinstvo, ki jim je zaupalo, ga je temu primerno cenilo.

Nato sta prišla gospoda Porion in Lalapale, eden mojster, eden amater; huda borba je bila, ljuto sta se zaganjala drug v drugega, da so morali sodniki s svojimi stoli vred bežati, podila sta se po estradi od tega do onega konca pa zopet nazaj; s silnimi, komičnimi skoki je ta prodiral in se oni umikal. Nazaj sta nakratko skakljala, kar je spravljal dame v smeh, naprej sta se zaletava-

la z velikim zagonom, kar je bilo vkjub vsemu nekoliko razburljivo. To borbo - dirko je označil neznan pavliha, ki je zavpil: »Tak nikarta se no ne razčesnita!« Gledalci, razžaljeni vsled te neslanosti, so psikali: »Pst!« Sodba izvedencev se je raznašala med ljudmi. Borilca sta pokazala mnogo čilosti, a tu pa tam se nista držala pravih mej.

Prvi del se je zaključil z jako lepim nastopom Jacquesa Rivala proti slovitemu belgijskemu profesorju Lebégneu.

Rival je bil ženskam močno všeč. Bil je res lep fant, čedne postave, vitek in gibčen, gracioznejši od vseh, ki so nastopili pred njim. V načinu njegove parade in njegovega naskoka je bila nekaka neprisiljena eleganca, ki je ugajala in se je ugodno razlikovala od energičnega, a precej navadnega načina njegovega nasprotnika.

Boj se je odločil zanj, ploskali so mu.

A že nekaj minut je vznemirjal gledalce čuden ropot iznad stropa. Bilo je močno cepetanje, pomešano z bučnim smehom. Dvesto povabljenec, ki niso dobili prostora v kleti, se je brez dvoma zabavalo po svoje. Na malih polžastih stopnicah se je gnetlo okoli petdeset ljudi. Spodaj je bilo strahovito vroče.

(Dolje prihodnjič.)

»Vobče pa velja za vso trojico novo zasnovanih deželnih podjetij, da bo njih gnotni uspeh v prvi vrsti odvisen od kakovosti mozt, katerim je, oziroma bo deželni zastop poveril dotično upravo. V mnogem oziru bo tu merodajno osebo vprašanje. Morda smo oškodovali samo po sebi prav zdrave projekte s tem, da smo se lotili izvršitve, predno smo si organizirali take namene primerno osobje. Morda bodo potomci naši stranki mogli očitati preveč gorečnosti: »trop de zele«. Na vsak način izrekam željo, naj bi se kompromisni faktorji baš pri oddaji služb na teh novih deželnih podjetjih ozirali v prvi vrsti na strokovno izvežbanost in posebno poštenje dotičnih prosilcev, in ne zgolj ali vsaj pretežno na strankarsko kvalifikacijo! Nič več o tem kočljivem vprašanju. Sapienti pauca!...

Končno še opombo budgetne vsebine. Vse investicijske stroške novih deželnih podjetij bo pokrili iz posebnega posojila, katero se bo svedobno moralo najeti. Dotična anuiteta bo obremenila deželni sklad. Za več let, morda za dogledni čas ni pričakovati iz teh podjetij nobenih dohodkov, ki bi se mogli porabliti za deželno gospodarstvo. Pač pa je zelo verjetno, da se tuintam pokažejo izgube, katere bodo naravno se morale v tej ali onaj obliki pokriti iz deželnih sredstev.

O deželnih stavbah je dovolj, če omenimo, da smatra bivši deželni glavar zgradbo nove deželne hiše za jako nujno potrebno, ker se je »vsled prebujne inicijative deželnega zastopa« področje deželnega odbora kolosalno razširilo, tako da je v sedanjem poslopiju zmanjkalo prostora, in ker je treba v deželni hiši nastaniti tudi obrtno pospeševalni urad in pa deželno banko. Vrh tega so projektirane nekatere stavbe v deželni bolnici in hiralnici sv. Jožefa, za prihodnost pa mora dežela misliti na zgradbo nove blaznice, za katero bo treba nekaj milijonov vzeti v roko.

Polovico svoje studije je bivši deželni glavar posvetil vprašanju o uredbi deželnih financ. V to svrhu si je sestavil načrt proračuna za dobo 1913. do 1914. Ta proračun izkazuje potrebščino 7.294.000, za okroglo 600.000 K več, kakor znaša sedanja potrebščina. Šuklje pripomnja:

Zvišek tedaj, ki ga pričakujemo v najbližji bodočnosti pri potrebščini deželnega proračuna, znaša nad 600.000 K. Tu se pa niti dotaknili nisimo one »partie honteuse« našega budgeta, katere se zove »Učiteljske plače« ter se izraža v jasni bedi tolikih učiteljskih rodbin! Za svojo osebo nisem pristaš takozvane »nove šole«, predobro poznam njene hibe in preveč me odbijata nerednost in preprostost izdatnega dela moškega učiteljskega osobja na kranjskih ljudskih šolah. Navzlic temu sem uverjen, da se zboljšanje učiteljskih plač ne bode več dalo odlašati za dalje časa. Vsaka stvar ima svoje meje, in naposled, če smo se na Kranjskem po vsej pravici tako razburjali radi »depekloracije«, to je zmanjšanja števila živine vsled izrednih suš let 1909. in 1910., mari hočemo ostati povsem hladnokrvni, ako se našim šolam čimdalje bolj pridružuje grozeča »demagistracija«! Cisto nova beseda je to, žalibog, mojega kova — naj mi jo milostljivo odpuste cenjeni gospodje jezikoslovci! Pomenja pa beg kranjskega učiteljsstva od njegovega beraško plačanega stanu. — da ga prepriča dežela Kranjska, bo morala vsaj 500.000 K na leto več postaviti v svoj proračun!

Šuklje pa ni samo izračunal, koliko bo imela dežela v dobi 1913 do 1914 izdatkov, nego je tudi izračunal, koliko utegne imeti dohodkov. Zdi se nam, da je dohodke nekoliko preceñeval, a to ne pride v poštev. Račun njegov izkazuje, da bo že sedaj veliki končno primanjkljaj poskočil v dobi 1913—1914 na 2.014.000 K. O tem izidu svojega računa pravi:

Končni rezultat moje budgetarne preiskave je torej nepovoljen. Z mirno vestjo lahko rečem, da niti ene števil. nisem postavil lehkomiselno. Vestno sem se izogibal neosnovanega pesimizma, navzlic temu sem prišel do zaključka, da bode, ako sicer ostane vse pri starem, že v najbližji bodočnosti, že leta 1913—1914. deželni primanjkljaj v proračunu poskočil na dva milijona kron. Pomen te deficitne številke se zrcali najbolj v dejstvu, da znašajo vse deželne doklade na državne direktne davke okroglo 15 milijona kron ter so tedaj za cel četrt milijona kron nižji od primanjkljaja. In sedaj vprašamo:

V očigled tem suhoparnim in vendar tako zgovornim številkam, ie-li še dopustna hiperbola, da nas »druge dežele« zavajajo za naše finančne? Ni marveč docela jasno, da je finančni položaj Kranjske v istini postal nad vse resen ter da je vprav dolžnost poklicanih faktorjev, brez odlašanja lotiti se prerečnega vprašanja, kako sanirati deželno gospo-

darstvo in zopet pridobiti mu izgubljeno ravnotežje?!

Saniranje deželnih financ avstrijskih kronovin spada brez dvoma med najtežje finančnopolitične probleme, že zato, ker nimajo dežele prostih rok in ker jim država takorekoč izpred ust pobira najboljše grizljaje.

Bivši deželni glavar je za saniranje deželnih financ napravil svoj poseben načrt. Po njegovem mnenju se ne da pri deželnih potrebščinah nič prihraniti in se deželni izdatki ne dajo skrajšati. Edina pot, po kateri bi se dalo kaj prihraniti, je lastna rešija pri zgradbi vodovodov in dobavljanju vodovodnih armatur. Tudi pri deželnih uradih se po njegovi sodbi ne da nič prištediti, nasprotno, treba bo še raztegniti krog deželnih strokovnih uslužbencev, da se razvije gozdarstvo in samo z moderniziranjem uradnega aparata, da bi se dežela vsaj ubranila preneglega zvišanja upravnih stroškov.

Kadar se v javnosti govori o zavojenih deželnih financah, vedno se oglašajo klerikalci s tolažilnimi zagotovili, da bo država pomagala, rešila deželo vseh skrbi in obvarovala prebivalstvo vseh grozečih posledic klerikalne finančne politike. Kar smo mi v tem oziru že tolikrat povedali, to je sedaj potrdil bivši dež. glavar. Če se posreči v tem zasedanju drž. zbora spraviti pod streho finančno reformo in če se sploh posreči, da obdrži Kranjska pri nameravanem zvišku državnega davka na žganje, oziroma pri razdelitvi dotičnih novih dohodkov med avstrijske kronovine dosedanj ključ in bi država iznova dovolila na leto en milijon kron, celo v tem slučaju bi bili še silno oddaljeni od ureditve deželnih financ kranjskih. Šuklje piše:

»Potem bi bil naravnost javen škandal, proti kojemu bi se dvignili vsi politični krogi naše države, ako se kranjski deželni zbor pri tej priliki ne bi domislil svojih stradalajočih učiteljev. Rad ali nerad, lotiti bi se moral bodečega vprašanja učiteljskih plač. Že prej pa sem dejal, da tudi najskromnejša tozadevna reforma stane deželni sklad nič manj nego 500.000 K. Ostane torej le še na razpologo drugih 500.000 K in kaj pomenja to nasproti primanjkljaju, ki sem ga gori izračunal za okroglo 1 milijon 500.000 K in — odkod jemati? Ako jih pokrijemo zgolj z dokladi na direktni davek, morali bi iste zvišati od 40% na 80%, poskočiti bi nam trebalo ž njimi za celih 100%, morali bi jih podvojiti in tega bremena nikakor več ne zmore kranjski davkoplačevalec.«

Z zvišanjem deželnih doklad in z novo deželno davščino hoče bivši deželni glavar rešiti Kranjsko in sanirati deželne finance. V uvodu svojega utemeljevanja zavrača z rezko enunciacijo dr. Lampeta, ki je očital narodno — naprednim in nemškim kritikom klerikalnega gospodarstva, da zgolj kritikujejo in da je kritika najlojža naloga na svetu.

»Gola istina,« pravi Šuklje, »le da je cenjeni poslanec in finančni referent deželnega odbora pri tem očitantju popolnoma pozabil, da se opozicija lahko omejuje na kritiko ter da nikakor ni njena naloga, ali celo dolžnost, dajati navodila, kako gospodariti z deželnimi dohodki, da se rešimo škodljivega deficita. To je namreč in ostane dolžnost gospodujoče večine, katere uživa vse pravice, zato pa nosi tudi vso odgovornost svoje vladajoče pozicije.«

Od davka na prirastek zemljiške vrednosti si bivši deželni glavar ne obeta mnogo. Tudi na denarni efekt od deželnega davka na plesne zabave, ki ga Šuklje predlaga, ne polaga posebne važnosti, pač pa upa, da bi se dale deželne finance sanirati z zvišanjem deželnih doklad od 40% na 60% in z uvedbo deželnega davka na zasebno vino, s katero uvedbo bi bilo zvišati dosedanje deželno naklado na državno užitnino. Zvišanje doklad na 60% je po Šukljetu maksimalna dokladna mera, katero bi mogli prisoditi direktnim davkoplačevalcem — vsaj glede zemljiškega in hišnonajemniškega davka. Obremeniti posebni pridobinski davek, ki ga plačujejo javni računodajci podvržena podjetja, pa ne kaže, ker bi se s tem odbil ravno tisti veliki obrtni kapital, ki ga je treba v deželo privabiti. Novi davek na zasebno vino bi po Šukljetu računem vrgel letno čistih 400.000 K, zvišanje deželne naklade na državno užitnino pa zopet 400.000 K.

Šuklje resumira svoja izvajanja tako — le: Deželni primanjkljaj bode znašal leta 1913. ali najkasneje 1. 1914. po vsej človeški pravičnosti celih 2.000.000 K. Dalje pokrivali ogromni deficit s plavajočimi dolgovi, narejenimi pri melioracijskem zakladu, ne gre, to bi bila naravnost usodna, za deželno gospodarstvo pogubna lahkomiselnost. Za svojo osebo nasvetujem nastopni način pokritja:

a) Državni prispevek, izvirajoč iz akcije saniranja deželnih financ, računani s	900.000 K
od tega je odtegniti za učiteljske plače	500.000 »
ostane tedaj še	400.000 K
b) Dalje zvišek deželnih doklad na direktne državne davke (od 40% na 60%)	750.000 »
c) samostojna deželna naklada na »zasebno« vino	350.000 »
d) tudi temu primerno zvišanje obstoječ 40%ne doklade na državno užitnino	350.000 »
e) dohodek iz davščine na prirastek zemljiške vrednosti in davščine od plesov	50.000 »
f) dobiček pri državnem užitninskem zakupu	100.000 »
Skupaj	2.000.000 K

Na ta način bi se torej dal odstraniti primanjkljaj ter ravnotežje zopet pridobiti deželnemu gospodarstvu.

Le še nekoliko kratkih besedi o tem načrtu.

Sam moram pred vsem priznati, da je prva postavka v mojem finančnem osnutku prav dvojilive vrednosti. Predokaz ali odkazilo države v saniranje kranjskih deželnih financ sem postavil v svoj račun s vsoto 900.000 K največ radi tega, ker je že tedanji finančni minister Bilinski v svoji drugi predlogi o saniranju deželnih financ z leta 1909. Kranjski bil namenil zvišanje državnega prispevka v znesku 871.971 K, torej približno 900.000 K. Ali ta motivacija sama na sebi ne zadostuje. Že finančni minister Mayer, drugi naslednik Bilinskega, je v svoji predlogi kranjski delež znižal na 497.952 K za prvo leto. Glavna stvar pa je, da so dandanes stvari v osrednjem parlamentu tako zamotane in zveržene, nasprotja, politična in gospodarska, med strankami tako velika, da je moje upanje na srečno dovršitev od vlade pričete akcije za saniranje deželnih financ že skrajno omajano. Navzlic temu sem bil primoran »sub spe rati« postaviti v svoj račun kot državni donesek vsoto 900.000 K.

Glede čistega donosa obeh davščin, združenih pod imenom »vinski davek«, sem za prvo leto radi večje previdnosti se omejil na skupno vsoto 700.000 K. Isto leto sem tudi za slučaj, da se posreči nov stalen dogovor s finančno upravo o zakupu državne užitnine, proračunil eventualni dobiček iz te kupčije zgolj s 100.000 K.

Opozorjati hočem še na neko tiho »rezervo« v svojem finančnem načrtu. Za ureditev učiteljskih plač sem določil pol milijona, pač s tihim pridržkom, da se posreči tako nujna transakcija v korist asanaciji deželnih financ. V tem slučaju bi bilo možno razpolagati vsaj še z onimi 80.000 kronami, katere je v letošnjem zasedanju deželni zbor iznova sklenil za podpore učiteljskemu osobju. Splošno zvišanje učiteljskih plač utegne deželnemu zboru dati možnost, da se dotični kredit prihrani v druge namene.

Vobče pa sodim, da se moj finančni osnutek da zagovarjati tudi pred strogimi, obenem seveda nepristranskimi kritiki.

A še neka opazka se mi vidi potrebna. Deželni proračun, sklenjen po deželnem zboru, mora absolutno vezati deželni odbor, kateri po svojem bistvu drugega, ni nego izvrševalni organ deželnega zbora. Naš deželni red, tedaj ustava naša, izrecno naglašata to načelo in isto ponavljajo poslovnik deželnega odbora. Ako je tedaj kak kredit sprejet v potrebščino proračuna, ga deželni odbor kratkomalo ne sme prekoračiti, baš kakor isti ne sme izdajati nedovoljenih kreditov. Samo eno izjem dovoljuje deželni red: to je neodložljivo nujnost ter to le pod pogojem osebnega jamstva deželnega odbora in proti indenniteti, dovoljeni od deželnega zbora. To načelo, jasno izraženo v naši deželni ustavi, mora vedno ostati povsem nedotaknjeno. Glej tedaj in Cuvaj, deželni zbor, da se po tebi dovoljeni krediti prekoračijo zgolj v slučaju neodložljive nujnosti. S tem boš varoval lastno vrhovno pravico, obenem pa tudi vitalne koristi dežele Kranjske!

Svoj spis je bivši deželni glavar zaključil iz izjavo, da je obelodanil svoj spis, ker si je to štel v dolžnost napraviti deželi in napram klerikalni stranki h kateri se prišteva. Odločno poudarja, da je neomajno vdan načelom klerikalne stranke in pravi: »Iz tega seveda še nikakor ne sledi, da bi jaz, ki menda spadam že med najstarejše politike v stranki, se moral odreči svoji lastni razsodbi. Ne, odkrito javljam, da mi tuintam marsikatera stvar o stranki

ne ugaja. Istotako povem naravnost, da med osebami, ki se silijo v vrste strankinih voditeljev in prvoboriteljev, jedna i druga zame nikakor ni ideal politika veljaka, kakor si ga jaz vsaj želim svojemu narodu. Ali baš ker strankina načela ter program njen zagovarjam s toliko notranjo vneto, mi je vpra srčna dolžnost, zaklicati vodstvu S. L. S.: »Glejte na deželne finance ter o pravem času skrbite za njihovo ureditev!«

Predstoječi razpravi izbral sem kot geslo besede francoskega satirika Boileauja: »J'appelle un chat un chat«, po domače: »Mačku rečem maček« in nič drugače. Letošnji deželni budget je skrajno slab in nepovoljen, tedaj po svojem uverjenju nikakor ne morem reči, da bi bil dober ter da nas druge dežele zanj lahko zavidejo. Čemu varati samega sebe! In nikarte mi ugovarjati, da s tako odkritostjo škodujem stranki pri volilcih. Nasprotno, marsikaj se dá prikrivati ter zagrinjati s plaščem krščanske prizanesljivosti, le — suhoparne številke ne. Prej ali slej mora resnica na dan, in čim dalje se obnavljam, tem huje bo presenečenje in tem bolj utemeljena bo nevolja razočaranega ljudstva.

Navedli smo najvažnejše misli, najznačilnejše opombe in bistvo vseh predlogov, ki jih obsega razprava bivšega deželnega glavarja Šukljeta. Svoje nazore o njegovih izvajanjih in svoje stališče napram njegovim predlogom bom obrazložili v prihodnjih dneh.

Iz Cuvajevega pašalika.

(Obsedno stanje v Zagrebu. — Politične posledice atentata. — Zopet političen proces. — Kako potuje kraljevski komisar? — Razne vesti.)

V Zagrebu, 17. junija.

Včeraj so zasedli ves Zagreb orožniki. Po vseh ulicah krožijo orožniške patrulje. Stražniki so v resnici dobili, kakor sem že naprej javil, še revolverje in vsak 26 ostrih patron. Iz z naredbe, da mora vsako izročiti policiji svoje orožje — revolverje in puške, sledila je v soboto nova policijska odredba, s katero se javlja začudenemu zagrebškemu meščanstvu, da je v mestu Zagrebu »vedno bolj ogrožena osebnost in imovinska varnost.« Vsled tega mora vsako tako naznaniti policiji vsakega tujca, gostilne in kavarne ne smejo biti dlje odprte, kakor do predpisanega časa, otroci pod 14. leti ne smejo po 9. uri zvečer sami na ulico, nikjer se ne sme glasno govoriti, kričati, policiji je pridruženo tudi orožništvo, policija in orožništva pa imata nalog, da takoj vpotrebata orožje, čim bi se kdo uprl odredbam.

Čemu za boga vse to? vprašujejo se vsi začuden meščani ter radovedno motrijo orožnike z nasajenimi bajonetmi. Nikjer ni bilo nobenih nemirov, a ako se za kaj odloči poedinec, tega pač ne bodo mogle preprečiti niti orožniške patrulje.

Cuvaj ni mogel bolje dokumentirati svoj veliki strah, kakor s temi njegovimi odredbami. Po atentatu je javljal svetu, da je to delo enega samega blaznika, ki se nahaja v nasprotju z javnim mišljenjem vsega naroda. A evo sedaj ne zapira samo na stotine dečkov šolarčkov, nego proglašata celo obsedno stanje nad Zagrebom!

Nasilnik, ki se tako boji, postaja smešna figura in tako prihajamo do konstatacije političnih posledic Jukičevega atentata.

Cuvaj ne more niti v sanjah misliti na kako politično vlogo na Hrvaškem po odpravljenem komisarjatu. A kako se je Cuvaj sam na to vlogo pripravil! Od opozicijskega časopisa je imel popolen mir, nihče ni smel črtniti besedice. V tem miru so se čule samo samohvale Cuvajeve in ovacije komandiranih uradnikov, vse je bilo tako urejeno, da so razen Cuvaja tudi že drugi jeli verovati, da bo Cuvaju poverjena misija, da izvede volitve, da bo ban po odpravljenem komisarjatu, in da uživa, kakor je pisala vladina »Dru«, tudi sadove svojega sedanjega delovanja.

Toda sedaj niti sam Cuvaj ne dvomi več o tem, da se bo s padom komisarjata tudi on moral seliti iz banske palače.

Danes sem čul iz vojaških krogov vest, da bo sedanji korni poveljnik v Zagrebu Rade G e r b a skoro odšel v pokoj, a na njegovo mesto bo prišel neki general, ki bo obenem postal kraljevski komisar.

Ta vest ni neverjetna.

Kakšen strah do komicnosti je obvladal Cuvaja, naj vam služi ta le resnična slika, kako je v petek zvečer odpotoval v Pešto.

Ravno je bila ura osem na Markovi cerkvi, ko je ves zasopel prihitel policijski uradnik Jagić v bansko palačo. Zasepetal je nekaj na uho častni vojaški straži. Nekaj trenutkov kasneje je zopet prisopel iz palače, namignil stražnikom in orožnikom, ki so postirani okrog palače, ter jim priobčil ukaz. Stražniki in orožniki so nato napravili dolg kordon do Pivarske ulice. Iz vladne hiše, (ki se nahaja kraj banske palače) je v tistem trenutku pripeljal izvošček, ves natovorjen s kovčegi. Takoj za njim je vozil drug izvošček — menda najslabši, najgrši v celem Zagrebu. Konji so bili mršavi, kočijaž razdrapan. Kočija je bila vsa zatvorjena.

Prijatelji, ki je to gledal, ni mogel v vozu videti Cuvaja, tako se je stisnil v kot. Pravijo celo, da se je mož celo vsedel na tla kočije. Cuvajevo soproga se je čisto zakrila, da bi je nihče ne opazil.

Nato je izvošček krenil po najbolj zapuščenih ulicah v doljne mesto, od koder je tudi po stranskih ulicah (po Petrinjski) pripeljal komisarja ne pred glavni vhod kolodvoza, marveč pred pošto, kjer se nalagajo paketi.

Tam je skočil Cuvaj v salonski voz.

Paradne vožnje v deželnem avtomobilu so torej ponehale!

Jutri v torek 18. t. m. bo pred osječkim sodiščem glavna razprava proti kaplanu Corkoviću radi prestopka čuvanja proti oblastvenim naredbam (§ 303. k. z.)

Kaplan Corković je bil aretiran že 16. aprila, češ, da je v velikonočni pridigi hujskal proti komisarjatu.

Najprvo se je vodila proti njemu preiskava radi hudodelstva po § 65. k. z. Ko so zaslišali mnogoštevilne priče, se je državno pravdnštvo zadovoljilo z obtožbo radi prestopka. Sodišče v Osijeku je na to sklenilo, da se Corkovića izpusti iz preiskovalnega zaporu, toda proti temu se je pritožilo drž. pravdnštvo in bansko sodišče je na to odredilo, da mora Corković ostati v preiskovalnem zaporu do končnega pravomočnega završetka procesa.

Sedaj je kaplan že dva meseca v preiskovalnem zaporu, a ni izključeno, da ga obdijo na to še v več mesečno ječo. In to radi prestopka!

A kaj je Corković — nota bene glasom obtožnice — rekel v cerkvi? Inkriminirani stavki se doslovno glase tako-le: »... da je vznemirjen, ker nima pravega velikonočnega veselja, ker so se nad domovini nakopili težki oblaki; ker bi domovina lahko bila uprtaščena, zato je treba pozabiti na dosedanja nesoglasja v politiki ter biti složni ne samo Hrvači, marveč tudi Nemci, ker bi vsi enako trpeli; saj je uveden komisarjat, odpravljen je sabor, zabranjeno je sestajati se na ulici, za to govori tega mesta, a narod ga bo že razumel.«

Na velikonočni ponedeljek je baje rekel: »Nimamo bana, nego komisarja, ki nam bo sodil, kakor bo sam hotel, zato se ne čudite, ako bom s tega mesta rekel to — le: Slavimo slavno vstajenje gospoda Jezusa Krista, ali želim, da bodele dobri in molimo boga, da nam vstane tudi mila naša domovina Hrvaška; — zborovati ne smemo, ker se nam zabranjuje, prebudimo se, pa nam bo vstala domovina k boljšemu življenju.«

To govorim s tega mesta, ker mi nihče ne more odvzeti besede, na shodu pa bi me zaprl! ...

Samo to je govoril, a še to je postavljeno v obliki denunciacije nekega občinskega tajnika. S temi besedami je Corković skušal, pravi državno pravdnštvo, z »neresničnim govorjenjem in pačenjem stvari« nasčuvati narod na mržnjo proti državni oblasti.

Radi tega bo Corković presedel (s preiskovalnim zaporom vred) najmanj pol leta v ječi.

Kakor čujemo, ne bodo smeli zagrebški listi pridobiti niti izvlečka iz obtožnice proti Corkoviću. Preventivna cenzura je to v naprej zabranila!

Sedaj še nekaj drobnih novic.

Pet koalicionarjev, ki jih je Cuvaj imenoval v ono komisijo, ki bi naj sestavljala komisarju zakonske načrte, se je zahvalilo na tem imenovanju, odklonivši s tem vsak stik s Cuvajem.

Karlovški župan Modrušan, ki je bil poslanec koalicije, se je po svoji izvolitvi za župana šel poklonit Cuvaju, po atentatu pa mu je poslal brzojavno čestitko na rešitvi. Raditega je nastalo proti njemu veliko ogorčenje med opozicijskimi, zato bo Modrušan, kakor sem izvedel, izjavil, da se umakne s političnega polja.

Kr. okrajna oblast v Daruvaru je v najstrožjem tonu prepovedala ustanovitev antialkoholnega »Dru-

štva treznih ljudi, ki ga je hotel ustanoviti katoliški župnik!

Komisarij je torej nevarno že antialkoholno društvo!

Italijansko - turška vojna.

Boj pri Lebdi.

»Agenzia Stephani« pravi, da imajo napačna poročila o boju pri Lebdi od strani Turkov namen, slepiti Evropo in turško javno mnenje. Poraz Turkov in Arabcev so izpremenili v zmago, čeprav so morali priznati, da so bili v tem boju Turki in Arabci prisiljeni umakniti se. Njihove izgube pri Lebdi so bile zelo velike: 421 mrtvih so pokopali. Večje število jih je ostalo ležati na bojišču, dočim so imeli Italijani samo 31 mrtvih in 59 ranjenih.

Italijani pri Misrati.

»Agenzia Stephani« poroča: V noči od 15. na 16. junija se je pripeljal del italijanske ekspedicijske armade pod vodstvom generala Camerana pred Misrato. Spremljale so ga vojne ladje divizije admirala Borea Ricci. Vojna ladja »Re Umberto« je dobila brezzično brzojavko, da je general Faras zasedel z enim bataljonom mornarjev in delom izkrcah čet visoko južno od Bu - Chaife. Obenem so se morali vsled streljanja vojne ladje »Re Umberto« umakniti Arabci, ki so skušali ovirati izkrcaje. Kmalu nato so Italijani zasedli tudi Marabut Bu - Chaifo.

Otoki v Egejskem morju.

»Piccolo« poroča iz Aten, da so se zastopniki otokov v Egejskem morju zbrali na Pathmosu ter sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo združitev z Grško. General Ameglio je haje izjavil metropolitu, da otokov ne dobi Turčija več nazaj, temveč da bodo tvorili z otokom Samos posebno avtonomno federacijo.

Štajersko.

Uboga slovenščina! Celjsko okrajno glavarstvo razglasa »vsopred koblinih ogledovanj« — Program der Stutenschauen. Slovenstvo se vendar reče: »Vsopred ogledovanja kobil« — nemško se pa tudi ne piše Stutenschauen, ampak v ednini »Schaus«. — V mariborski »Straži« čitamo »Ring-cesta« in »Liniment-mazilo«. To »odgovarja« pravilom slovenskega jezika tako, kakor se prilaga v sv. pismu sedlo ... kruleči četveronožnici. Naj vam tekne »Schlitter-kruh«! »Z« planinskim in »s« zadružnim pozdravom v poletnem času! To »odgovarja« blaglaslu!

Učiteljsko kozjanskega šolskega okraja je dne 12. t. m. zopet volilo svojega zastopnika v okrajni šolski svet kozjanski. To pot je bil izvoljen g. nadučitelj Fran Bračič iz St. Vida. Lani je učiteljsvo izvolilo svojim zastopnikom nadučitelja Val. Pulko. Toda klerikalec dr. Jankovič, drž. in dež. poslanec ter spiritus agens klerikalnega okrajnega šolskega sveta je začel proti njemu tako gonjo, da se je rajši odpovedal zastopstvu. Kako mislijo in delajo klerikalci, je najbolje povedal dr. Jankovič sam, ko je rekel: »Vem, da je Pulko eden izmed najboljših učiteljev in jaz bi tudi ne imel nič proti njemu, če bi le bil nekoliko z našo stranko.« Iz tega se razvidi kako malenkostni, nestrpni in maščevalni so klerikalci; pravi Krekovi. Da pa so glede šolstva tudi mnogo krivičnejši proti Slovencem kot Nemci na Štajerskem kažejo slučaj Laški trg, Ptuj in drugi.

Iz Maribora. (Hujskarje. — Sanitarne razmere. — Nevarnost v Mariboru. — O našem družabnem življenju.) Štajerska nemška revolucija »Gr. Tagblatt« in »Marb. Ztg.« sta v zadnjem času zopet čutila nujno potrebo, priti glede Slovencev z naravnost gorostasnimi lažmi in zavijanjem na dan. Kot znano, so priredili dne 9. t. m. mariborski slovenski gimnazijci v Slov. Bistrici predstavo, katere čisti dobiček je bil namenjen podpore prepotrebni slovenski dijaški kuhinji. S to prireditvijo so imeli gimnazijci tudi res srečo, kajti po odbitku stroškov ostane mariborski dijaški kuhinji še celih 200 K. Seveda, imenovana lista mora le redkokdaj poročati o takih uspehih nemških dijakov. Vrh tega lu pa tudi bode vedno vsaka dobro vsela slovenska prireditelj in — smešno, a resnično — zato dajeta tudi tej, če ravno so bili vpriporitelj dijak pod nadzorstvom svojega profesorja, politično ozadje. Slovenski gimnazijci skrbje za revne in lačne svoje tovariše, zgoraj imenovana lista pa se smatra v svojem »treudeutsch« naziranjem poklicanima, pripisovati temu delovanju — »politično ozadje!« Res, človeku se gabi odgovarjati na take nemčurske, po jezuitsko zakrojene perfidije, kot jih vsebuje omenjena članka. In odko-

di slovenjebistriška dopisa v »Marb. Zeitg.« in »Gr. Tagbl.«? Pravijo, da jima je bil boter, če že ne oče, neki slovenjebistriški nemški smrkolin, katerega morajo žalibože trpeti pošteni in značajni slovenski dijaki v svoji sredini! Dalje o tej prireditvi ne bomo več pisali, a pribijemo v blagohotno uvaževanje »Gr. Tagblattu« in »Marb. Ztg.« sledeče: Kakor hitro se bode še zgodilo kakšno tako potvarjanje resnice, pridemo s podatki o »Hohenzollern«-kultu nemških dijakov v Mariboru. Brez pardona pa bomo prišli tudi s podatki o nekem sodomitnem kulturnem kmetu, ki daje gotovim krogom toliko skrb pred odkritjem, posebno v zadnjem času. O teh stvareh za sedaj ne pišemo, ker nečemo spravljati mladih ljudi v nesrečo, a pričakujemo dostojnosti tudi od nemškega časopisja. — V Mariboru imamo tudi neke vrste odsek za »Fremdenverkehr«, in mislimo, da ve vsakdo, kaj pomeni ta beseda. Razumljivo torej, da imamo v Mariboru ravno tam, kjer bi tega ne smelo biti, največ nedostatkov. Če prideš ponoči, recimo ob dvanajsti uri, s kakim vlakom, vidiš kar takoj vse polno luči plinov. Seveda takih, ki ne gore. Če greš potem dalje po Bismarkovi cesti, butneš ob vsakem tretjem koraku ob kak iz zemlje štrleči kamen. Če greš v predmestje, te nenadoma, ko prideš krog tega ali onega vogla, pozdravi s prijazno-zaspanim mežikanjem — medla petrolejka. Ampak še nekaj. V Mariboru imamo tudi poseben, takozvani sanitarni svet. Odkar života ta, je smrad po mestu še hujši. Preje se je skrbelo vsaj za to, da so se ob vročih dnevih redno škropile ceste in ulice, kakor tudi obišni hodniki. Sedaj se vali po mestu navadno prah v takih množinah, da ti zapira sapo ali pa napolnjuje pljuča od neznosti. Če pogledaš krog sebe, najdeš po kolovozih, cestah in ulicah kakor tudi po pešpotih vse polno nesnage. Tam, kjer je čez dan in tudi še pozno v noč največ popotnikov, je naravnost smrtno nevarno hoditi drugače kot s skrajno previdnostjo. Neprevidna stopinja in izpodrsnil si se na oranžni lupinji ali na sadnem ogrizku. Seveda, saj Maribor je »štajerski Meran«. Zato pa ima tudi svoj prometni in svoj sanitarni odsek — na papirju. — Kdor je čital v zadnjih mesecih razne mariborske in nemške časopise, je našel malo da ne vsak dan poročila, da se je zgodila ta ali ona nesreča. Avtomobilske nesreče so na dnevnem redu in posebno laibersberška cesta je v tem oziru že naravnost znamenita. V predmestjih trpe oblasti celo število beznic, ki nič ne zaostajajo za onimi po velikih mestih. Kdor je primoran hoditi v poznih nočnih urah mimo takih beznic domu, mora imeti v pesti vsaj močno palico. Najhuje pa je za tiste, ki morajo skozi parke. Bujno grmovje in molčeči gaji ob njih koncih so vedno »obljudeni« in maršikoga so rešile edinole — hitre pete. Vse to se godi tako, da vedo za to mestne, kakor tudi ostale oblasti, a niti ena, niti druga ne smatra potrebnost, ganiti le z mezinom. — Že večkrat se je zgodilo, da so se pritoževali skozi Maribor potujoči slovenski gostje, da v edinem, glavnem zbirališču mariborskih Slovencev, v krasnem Narodnem domu ne najdejo tega, kar bi si želeli — prijazne družbe. Pride ta ali oni, pozdravi in dobi sicer odzdrav, a v ostalem se ga pusti, da povečerja in sam sebe — dolgočasi. Menda je res minol oni čas, ko smo se zbrali ob večerih v mariborskem Narodnem domu za to, da smo zabavali s tem ali onim sebe in če je bilo treba, tudi gosta-tujca. Upajmo, da postane kmalu zopet tako, saj bode koristilo le nam samim.

Oficijalno poročilo žateške hmeljske zveze o stanju hmeljske rastline. Žatec, 10. junija: V obče se lahko reče, da tukajšnji hmeljarji niso zadovoljni s svojimi nasadi. Mnogo je hmeljnikov, kateri so po bolhaču silno trpeli in se rastline vsled tega ne morejo normalno razvijati: hmeljniki so takšni, kakršni so bili pred 14 dnevi. Po bolhaču napadene nasade zamoremo deliti v dva razreda: in sicer spadajo v prvi razred oni, v katerih se trte sedaj napeljujejo in privezujejo drogu, ozir. žici; v drugi razred pa spadajo oni nasadi, kateri imajo pa še le prav kratke poganjke ali so pa še brez njih. Če se pa le-ti prikažejo iz zemlje, so navadno prav slabotni in v kratkem času po bolhaču uničeni. Nenapadeni nasadi so pa zdravi, čvrsti in imajo 3-4 m visoke poganjke, kateri so brez mrčesa. Dne 2. t. m. imeli smo v severno-zahodnem delu okoliša silno nevihto s točo, katere je kaj hudo prizadevala hmelju in vsem poljskim rastlinam. Vreme je bilo zadnje dni prav ugodno; imeli smo zadostno mokrote in toplote. Stanje hmeljskih nasadov je torej v našem okolišu zelo neenako; dvomimo,

ako se bodo zamogli v razvoju zaostali še sploh popraviti. — Bauer.

V Zalca je sredi nagle smrti umrl v cvetu življenja, v starosti 27 let, okrajni deželni živnozdravnik gosp. Josip Zupančič. Pokojnik, ki je bil odločno naprednega mišljenja, je bil splošno priljubljen in je zlasti med kmeti užival velik ugled. Rajniku budi ohranjen blag spomin.

Gornjeorazsko učiteljsko društvo zboruje dne 30. junija t. l. točno ob 10. uri v Novi Stifiti. Spored bo objavljen v stanovskem listu. Udeležba naj se javi tov. Kelcu gotovo vsaj tri dni poprej. Oddaljenejši že lahko pridejo dan poprej ali vsaj do Gornjega grada.

Poletno zasedanje štajerskega dež. zbora? »Grazzer Montagsztg.« pravi včeraj na uvodnem mestu, pišoč, da pride morda do kratkega poletnega zasedanja štajerskega deželnega zbora: »Znabiti se takrat čisto nepričakovano sestane tudi štajerski deželni zbor, ker se je zadnji čas na Štajerskem in Češkem, kjer vladajo enake razmere, postopalo paralelno.« — Dvomimo, da bi bilo kaj s poletnim zasedanjem štajerskega deželnega zbora.

Deželna blaznica — premajhna. »Gr. Montagsztg.« priobčuje tole za štajerske davkoplačevalce zelo razveseljivo poročilo: »Še niso računali za stavbo nove deželne bolnišnice v Stiftingthalu gotovi, še pravzaprav nikdo ne ve, kako bo dežela ogromen dolg za to stavbo obrestovala, amortizirala in s čim pokrivala letni deficit pri obratu. Še nikomur ni znano, s čim se bodo regularile učiteljske plače in kako se bo pokrila ostal 3 milijonski deficit v deželnem proračunu, pa že stojimo pred novo veliko nalogo, na katero doslej nikdo ni mislil ni in o kateri se doslej ni govorilo nikjer: Deželna norišnica v Feldhofu je mnogo premajhna, tako premajhna, da se bode morala v kratkem za tretjino povečati. To bo stalo znova več milijonov. Kake osebnosti krivde tu ni, razmere so nam zlaste čez glavo. V deželni blaznici se nahaja sedaj 1392 bolnikov, postelj je pa samo 1046, tako da mora 346 bolnikov spati na tleh in sicer tudi na koridorjih in hodnikih, ker drugod ni prostora. O Božiču lanskega leta je bilo celo nad 400 pacientov brez postelje. Ker pa število bolnikov stalno narašča, ni nobenega dvoma, da se bo moralo v kratkem postaviti zraven novo poslopje z najmanj 500 posteljami. In kaj to stane, naj vpraša potrpežljivi davkoplačevalci v Stiftingthalu.«

Gospodinjinske šole na Teharjih pri Celju je — konec. Kakor smo svoječasno poročali, je bila med zahtevami klerikalnih deželnih poslancev, na podlagi katerih bi se naj ustavila obstruktacija, tudi izdatna deželna podpora za gospodinjinske šole šolskih sester na Teharjih pri Celju — če ne popolno podežljenje tega zavoda. Katoliško podporno društvo v Celju, v katerem imata besedo zg. vikar Gorisšek, drž. posl. dr. Benkovič, opat Ogradi in dr., je kupilo svoječasno znano Englovo posestvo na Teharjih za klerikalno gospodinjinsko šolo. Društvo seve nima veliko denarja, darežljivost gg. fajmoštrov tudi ni bogve kako velika — saj je znano, da vzdržujejo na pr. »Slovensko Stražo« boječi slovenski trgovci in obrtniki — in tako je šla s to šolo trda od vsega začetka. Teoretično je bila stvar seve lepa: na tem zavodu naj bi se pod vodstvom šolskih sester in famoznega teharskega župnika Čemažarja vzgojile zagrižene klerikalne ženske, ki bi pred vsem z vsemi sredstvi pritiskale na svoje starše in može, da bi trobili v klerikalno politično trobento. Ali praktično jo je bilo težko izvesti, zlasti ker je bilo štajerski deželni odbor težko prepričati o nujni potrebi te šole. Došla je obstruktacija, na deželno pomoč ni bilo več misliti — in gospodinjinske šole na Teharjih je konec. Intantar šole je že prodan, ostalo zapuščino menda še prodajajo. V tem slučaju so klerikalni deželni poslanci uničili lastno strankino podjetje ter same sebe in podjetne svoje celjske somišljenike grdo blamirali. Bog ve, če niso napačno računili: ako bi obstruktacijo ustavili, bi bogajočiji štajerski deželni odbor navzlic vsej finančni mizeriji morda le spustil lepe tisočake za šolo — in katoliško narodno delovanje bivših gojenk tega zavoda bi bogato povrnilo težko žrttev dr. Benkoviča in dr. z opustitvijo obstruktacije. Pa — morda še ni vse zamujeno; dr. Benkovič si rad izposoja naše ideje, morda se loti tudi te!

Celjske novice. Klub naprednih slov. akademikov v Celju naznanja, da je zatvoril svoje knjižnice v Gaberju pri Celju. Laškem in Zidanem mostu dne 15. junija. — Ponarejeni petkronski tolarji. V trgovino g. R. Strmečka je došel te dni neki mož, ki je plačal s ponarejenimi petkronskimi tolarjem. Falzifikat pa so

v trgovini spoznali in javili celo zavodo policiji, katere je dotičnika na kolodvoru prišla in odgnala v zapor. Rekel je, da se piše Jožef Gajšek in da je doma od St. Jurja ob J. žel. Našli so pri njem do 500 K gotovine, katero je bojda dobil od nekega posestnika v St. Jurju kot posojilo. Preiskava bo dognala, ali gre za kak neopravičen sum ali za razpečevalca ponarejenega denarja. — Velika tatvina v nemškem mlinu? »Slovenec« ve povedati, da je bilo pokradenih v nemškem mlinu tekom časa okrog tisoč vreč moke in otrobi. Malverzaciji je prišel bojda na sled veletržec Rakusch pri reviziji zaloge. — O občinskih volitvah v Celju je priobčil »Slovenec« članek, sestavljen iz različnih »Stražinskih« notic. V »članku« se seveda zopet očit naprednjakom, da ne delajo v Celju čudežev — dasi nimajo v rokah niti enega večjega denarnega zavoda v mestu in le malo politične moči na deželi. Ta očitavanja smo sicer že zavrnili — sedaj le pričakujemo, kaj bo storil v mestu dr. Benkovič v družbi s hipernacionalnim opatom Ogradijem.

Ptujske novice. Kmetijska podružnica za ptujsko okoličino priredi sledečo poučno zborovanje: 29. junija po maši na Vurbergu, 30. junija po rani maši pri Sv. Marku in 7. julija ob 9. dopoldne pri g. Zupančiču v Ptuj. Na vseh zborovanjih bo predaval živnozdravnik Zupančič iz Zalca. — Tatvina. Natakariju Brusu v Strasilovi gostilni na Bregu je ukradel nekdo iz zaprte miznice 50 K. Uzmočiča še niso dobili. — Kako so poznali? »Straža«, ali kakor sama priznava, njen dopisnik v Ptuj, prof. Kolarič je napadla pred kratkim župana Orniga, zakaj se ni udeležil teiovske procesije. Ko je na to »Slov. Narod« ta napad nekoliko glosiral, pa se »Straža«, ozir. g. profesor Kolarič zagovarja, da mu ni šlo za osebo, temveč za načela! Orniga, ki ga je svoj čas blagoslavljal Missia in ki je debel prijatelj Napotnikov (sorodne duše se vedno najdejo) se torej v katoliško »narodnih« časopisih mora lepo pustiti pri miru!

Drobne novice. Velik nemški konkurz v Ptuj. V konkurz je prišel usnar Jože Pirich v Ptuj. Pasiva znašajo 500.000 kron, aktiv je pa prav malo. Prizadete so različne nemške in madžarske usnarske tvrdke. — Stara historija. Zakonska Izidor in Marija Grešovnik iz Golobabuke pri Slovenjgradcu se bočeta imela zagovarjati pred sodnijo zaradi grdega ravnanja s staromaterjo, prevzvitkarijo Marijo Krautberger. Grešovnikova sta staro žensko pretepala in mučila na vse načine, da bi spravili z nje nek mal denar, ki ga je imela naložena pri slovenjgraški hranilnici. — Iz Rimskih toplic poročajo: Dne 12. junija je padel železniški delavec Vincenc Brinar iz Slanc pri Celju tako nesrečno z drezine, da si je pretresel možgane. V smrtnonevarnem stanju so ga spravili v celjsko bolnišnico. — V Gradcu so zaprli 49 let starega sedlarskega pomočnika Ambroža Haasa, ker je živel s svojo 23 let staro, duševno slabo razvito hčerko v prepovedanih razmerah. Deklina je povila te dni v porodnišnici dvojčka.

Koroško.

Dve žrtvi Osojskega jezera. Včeraj sta utonila v Osojskem jezeru slikarska vajenca 17letni G. Placota in 16letni D. Gante. Kopala sta se ob obrežju in zašla nenadoma v globočino. Plavati ni znal nobeden.

Roparski umor. Kakor smo že poročali, je izginil v Beljaku dne 2. junija ključavničarski mojster Ivan Strnad. Dolgo časa so ga brezuspšno iskali. V soboto popoldne pa ga je našel neki višji sprevidnik Južne železnice v p., ko je lovil ribe v Zili. S pomočjo dveh delavcev je spravil truplo na obrežje in obvestil oblasti. Sodna komisija in obdukcija sta dognali, da je bil Strnad ubit in oropan. Imel je težko rano na glavi in poškodovano levo roko. Napadalcu so mu pobrali denar, katerega je imel Strnad precej pri sebi, pustili pa so mu uro in verižico. Njegovo suknjo so našli pozneje na bregu. Policija je uvedla takoj strogo preiskavo in je prišla storilec že na sled. Bili so trije delavci iz bližnjega kamnoloma, in sicer Candeloti, Ogris in Gaboršek. Vsi trije so bili prejšnji večer v njegovi družbi in so se tudi končno z njim spili. Tudi spali so tisti večer na prostem. Drugi dan so vsi trije zahtevali svoje delavske knjižice in so odšli. Candelotija so tudi že prišli, in sicer v Zelwegu. On sicer roparski umor taji in pravi, da so spali na prostem, ker so bili pijani. Toda vse kaže, da so ti trije Strnada napadli, ga pobili, mu pokradli denar in ga zavlekli brez suknje v vodo. Ostala dva krivca sta pobegnila na Primorsko.

Primorsko.

Pri občinskih volitvah v Gabrijah pri Stanleju je zmagala z veliko večino v I. in III. razredu narodno-napredna stranka. V II. razredu so ostali naprednjaki le za malo glasov, v manjšini.

Smrt morilca svoje žene in otrok v kaznilnici. V kaznilnici v Gorici je umrl posestnik Franc Kragelj, ki je letos meseca arila v hipni blaznosti, ali pa v silni jezi umoril svojo ženo in dva otroka. Kragelj je bil od aprila v preiskovalnem zaporu. Odklanjal je dosledno vsako hrano in so ga morali po sili in umetno hraniti. Pri vsem tem pa je vendar jetnik tako oslabil, da ni dočakal obravnave.

Tržaška porota. Včerašnja obravnava proti Alojziju Indri zaradi razžaljenja časti potom časopisja, je bila preložena. Indro je tožil neki Tessini, ker ga je Indra napadel v nekem članku socialističnega tednika. Obravnava je bila preložena, ker Indri, kljub temu, da so mu povabilo redno dostavili, ni prišel k obravnavi. Danes se vrši obravnava proti Martinu Tujiju zaradi hudelestva umora.

Motorno kolo in električni voz. Trgovski pomočnik A. Visentini v Trstu je zadel z motornim kolesom v električni voz cestne železnice. Padel je pod kolo, ki se je popolnoma razbilo. Dobil je zelo nevarne poškodbe in so ga morali odpeljati v bolnišnico.

Nezgod pri delu. Dninarju Antonu Furlanu v Trstu je padel na noge 100 kg težak kos železa. Furlan ima obe nogi popolnoma zdrobljeni. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer mu bodo morali bržkone obe nogi odrezati.

Ponesrečen obisk. Strojnik 30letni Anton Franke, uslužben na parniku »Gelido«, je hotel včeraj obiskati nekega tovarša na vojni ladji »Nadvojvoda Ferdinand Maks.« Ker ni mogel dobiti čolna, je skočil v vodo in plaval proti ladji. Na potu pa je opešal in se potopil. Potapljači so potegnili njegovo truplo iz morja.

Parnik trčil v jadrnico. Parnik družbe »Ungaro - Croata« »Fiume« je trčil včeraj haje zaradi pokvarjenega krmila v laško jadrnico »Il Primo«. Dasi je parnik pravočasno ustavil, je dobila jadrnica težke poškodbe. Parnik, ki je ostal nepoškodovan, je peljal nato poškodovano jadrnico v Pulj, kjer jo bodo na stroške omenjene družbe popravili.

Puljska občinska afera pred sodiščem v Rovinju. Včeraj se je vršila pred okrožnim sodiščem v Rovinju obravnava, ki je zelo zanimiva že zaradi tega, ker jasno kaže, kako obsežna korupcija je vladala v puljskem gospodarstvu. Goljufali so vsi vprek in podpirali eden drugega pri svojih podjetjih. Obravnava se je vršila proti bivšemu občinskemu slugi L. della Pietra. Ta mož je imel od leta 1900 nalog, pobirati najemniški davek. To delo in zaupanje je mož izrabil in začel slepariti v velikem obsegu. Da je moral biti spozumljen z uradniki, priča, da so prišli na sled njegovim goljufijam šele leta 1904., ko je znašala poneverjena vsota že več tisoč kron. Uvedli so proti njemu preiskavo, toda zaman. Po kratkem času so mu vrnili kavčijo, odstopili so od ovadbe in ga zopet namestili kot občinskega slugo. Leta 1908. ga je priporočil mestni magistrat in še zelo tople deželnemu odboru, ko je proslil L. della Pietra za mesto slugo v deželni bolnišnici. Uradniki, ki so imeli nalog, nadzirati in paziti na njegovo delovanje, so si izposojevali od njega denar. Neki bivši občinski uradnik, ki je tudi sedaj v preiskovalnem zaporu, je izjavil, da je trdnopal, da bo vse po sreči izteklo, tudi če bi prišle te goljufije na dan. Sodišče je obsodilo L. della Pietra zaradi poneverjenja uradnega denarja na 6 mesecev težke ječe. — Druga obsodba. Občinski tajnik dr. Roman Palisca je poneveril med drugim tudi denar, ki je bil določen za nakup tiskovin za vojaške zadeve. Med preiskavo je proslil dr. Palisca občinskega kancelista Viktorja Vittorija, da naj ta priča, da je tajnik porabil ta denar za pisarniške potrebščine. Kancelist, ki o poneverjenju tajnikovem ni nič vedel, je ugodil prošnji in izpovedal, kakor mu je bilo naročeno. Toda med preiskavo so dognali, da je bilo to pričevanje lažljivo in da je bil kancelist k napačnemu pričevanju zapeljan. Pri včerašnji obravnavi proti Vittoriju je obtoženec svojo krivdo priznal. Obsodjen je bil na 3 tedne težke poostrene ječe.

Slovenskemu Sokolstvu!

Slovensko Sokolstvo namerja že nekaj let sem, da se pokaže na Bledu, tej podobni raja, kakor pravi Prešeren.

Ker se je pa zavedalo, da ni še tako popolno, kakor je treba, je do sedaj odlašalo s svojo namero.

Letos pa se je za trdno odločilo in namenilo, da stopi na plan na najlepšem koscu naše lepe domovine pred očmi tujcev, ki mu bodo natančni, hudi sodniki. Slovensko Sokolstvo se ne boji stroge sodbe, če je le pravična. Kajti zadnja leta se je razraslo in razkošilo v veliko drevo, ki stoji nepremično v slovenski zemlji: napredovalo je po številu, in kar je še več, da zapopade sokolsko misel tako, kakor še nikdar poprej.

Slovensko Sokolstvo se nadeja, da si zasluži na Bledu priznanje domačinov in tujcev, zlasti pa bratov Čehov, pri katerih je pravo sokolstvo doma.

Slovenski Sokoli! Otok bleški, kinč nebeški, se poje. To lepoto, kateri ni kmalu enake daleč naokoli, povzdignite, s svojimi krepkimi in prožnimi telesi, z ubranostjo svojih gibov in kretanj, z odločnostjo in pogumom svojega duha. Te vrste naj bodo kakor glas vpijočega vpuščavi, da se pripravite za veliki dan, ki bo za slovensko Sokolstvo dne 15. avgusta na Bledu.

Bratje Sokoli! Izravajte to do tega časa, kar je na vam še krivega, nesokolskega, vadite se nepretrgano, da se bo videlo, da ste neutrudljivi delavci v sokolskem vinogradu, pridite v takem številu, da bo jezero zarudeło od vaših rdečih srajc.

Da bo prvi nastop slovenskega Sokolstva tem veličastnejši, naj bi se število krajevnih prireditev, katere niso tako velikega pomena, kakor bo nastop slovenskega Sokolstva, kolikor mogoče omejilo, da se vse moči nerazcepljene ohranijo za zlet na Bled.

Zlet na Bled bo šola za slovenski sokolski zlet v Ljubljani leta 1913. Zlet pripravi in preskrbi vse potrebno gorenjska župa v zvezi s telovadnim društvom Sokolom na Bledu.

Slovenska sokolska zveza pa je proglasila ta zlet za zvezin zlet. Ta zlet naj bi bil po Pragi edini smoter vsemu slovenskemu Sokolstvu za letošnje leto. Kajti ako se posreči to, se posreči drugo leto tudi slovenski sokolski zlet v Ljubljani. Zato pa na delo na vseh štirih straneh slovenske domovine, da se vidi letos na Bledu naša moč, vnema in naša gorečnost za blagor slovenstva!

Na zdar!

Gorenjska sok. župa.

Dnevne vesti.

Je že izobčen! Hitro je šlo! V soboto je bila izdana brošura bivšega deželnega glavarja o kranjskih deželnih finančah. Ta študija je mero-dajne klerikalne zadela v živo. Tisti, ki so krivi obupnega stanja naših deželnih financ, so v soboto ležali v omedlevici. Vse štiri so od sebe molili in tako so bili brez moči in brez zavesti, da v »Slovenec« se naznaniti niso mogli Sukljeve študije. V ponedeljek so naposled prišli toliko k sebi, da so začeli ugibati, kaj jim je storiti. Vsakdo je pričakoval, da se bodo podvzivali, odgovoriti stvarno in stvarno pojasniti svoje stališče. To je bilo toliko bolj pričakovati, ker je Suklje, ki vendar od nobene stranke ničesar ne potrebuje in ničesar ne išče, spisal svojo knjigo kot pristaš klerikalne stranke, ker brani v tej knjigi cilje in zagovarja tendence te stranke, in ker je le v okviru načel in programa te stranke razložil svoje stališče napram različnim konkretnim dejanjem njegove stranke. Toda stvarnega odgovora ni bilo. »Slovenec« ga je le opsoval, mu očital, da nelojalno sumniči, se mu rogati, da penzion nanj vpliva, sicer pa naredil kratek proces in ga kratkotalo izobčil iz klerikalne stranke. To je vsekakor najbolj preprost način obravnavanja finančnih in političnih vprašanj. Mi se obsoluto ne čutimo poklicane, se zavzemati za bivšega deželnega glavarja, ki je naš politični nasprotnik, in zato nam tudi ne hodi na misel, da bi ožigosali po zaslužju postopanje »Slovenčev« in za njim stoječih voditeljev klerikalne stranke. Naj opravijo to med seboj. Slučaj pl. Sukljeja pa je vleznačen za razmere v klerikalni stranki, in s tega stališča zanima to izobčenje tudi nas. Suklje je namreč v par letih silno veliko storil za klerikalno stranko. Njegov prid je izrazil vse svoje stare in dobre zveze, ki ugledil brez števila potov in ji je v največji meri pripomogel do njene sedanje pozicije. Nasprotje med njim in med nekaterimi voditelji klerikalne stranke je nastalo, ker so bili različnih nazorov glede sredstev, s katerimi naj klerikalna stranka ohrani svojo pozicijo. Suklje je zastopal mnenje, da mora klerikalna stranka pošteno in pametno delati, da mora biti deželni odbor pravična oblast, da morata deželni zbor in deželni odbor solidno gospodariti z deželnim denarjem — a njegovi nazori niso obveljali, večina klerikalnih voditeljev je bila nasprotnega mnenja. Cesar Suklje ni mogel ustmeno in z direktnim vplivom doseči, to je poskusil doseči s svojo

studijo. Gre mu za zmago njegovih idej in gre mu za korist klerikalne stranke. A ker so te ideje take, da se ž njimi par voditeljev ne strinja, so ga — izobčili iz stranke in ga bodo morda čez kratek čas začeli brati, kakor bi bil kak prav navaden liberal. In to je značilno! Torej še mož, kakor je Suklje, nima pravice, da bi kot pristaš klerikalne stranke, in te stranki v prid, javno izrekel kako mnenje. Ali je taka organizacija še stranka ali pa le sindikat par srečolovcev za eksploatacijo dežele Kranjske in slovenske politike? Suklje tovo izobčenje iz klerikalne stranke kaže, da v tej stranki razen par »macherjev« nima nobeden druge pravice, kakor da molči in izvršuje doblene ukaze s pasjo vdanostjo, zato pa dobi par šefelj piče iz korita. »Und zäumen wir beim Schwanze unsern Gaul — Friss deine Knackwurst, Sclav, und halt dein Maul« — to je stališče voditeljev zakupnikov klerikalne stranke napram vsem pristašom, celo napram najodličnejšim, kakor kaže »Slovenec« nastop proti Sukljetu.

Edini prijatelji uradništva. Strašno mora biti uradnikom pri srcu, če se ožrejo po avstrijski poslanski zbornici. Glasovanja o službeni pragmatiki so pokazala, kako smrtne sovražnike imajo v parlamentu. Čehi in Poljaki, liberalni Nemci in klerikalni Nemci, Hrvatje, Malorusi, socialni demokratje — vse sami strupeni, grdi sovražniki uradnikov. Vedno glasovali tako, kakor vladi ni bilo všeč, in vse to iz hudobnega namena, da bi uradništvo oškodovali in je prikrajšali. Edini, ki so se izkazali kot prijatelji uradništva, edini, ki so bili bolj vladni kakor sama vlada, to so slovenski klerikalci z dr. Korošcem na čelu. Tako je včeraj brati v časopisu, ki je vedno z največjo vne-mo delal za koristi uradništva, v ljubljanskem »Slovencu«. Uradništvo nima boljših prijateljev, kakor so dr. Korošec in njegovi tovariši. Edini so — in uradništvo jim bo ohranilo hvaležnost do trenutka, ko jim jo bo moglo dejansko izraziti — z mokro kunjo.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko ima v četrtek, dne 20. junija 1912 ob 5. popoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani redno javno sejo s sledečim dnevnim redom: 1.) Predložitev zapisnika zadnje seje. 2.) Naznanilo predsedstva. 3.) Naznanilo tajništva. 4. Predlog na imenovanje dopisujočega člana zbornice. 5.) Zbornični računski zaključek za leto 1911. 6.) Poročilo o nakupu zborničnega uradnega poslopja. 7.) a) Prošnja deželne zveze za tujski promet na Kranjskem za podporo. b) Prošnja odbora obrtne nadaljevalne šole v Metliki za podporo v razširjenju trgovskega tečaja. c) Prošnja odbora obrtne nadaljevalne šole v Toplicah-Zagorju za podporo v osnovo rudarskega tečaja. d) Prošnja za podporo obrtni nadaljevalni šoli v Zireh. 8.) Volitev zborničnega zastopnika v odbor obrtne nadaljevalne šole v Toplicah-Zagorju. 9.) Poročilo o predlogu zborničnega člana gosp. Jerneja Ložarja glede obrtnega katastra. 10.) Davčne in pristojbinske olajšave za konsumna društva. 11.) Osnova sveta za obdajitev tovarniških poslopij. 12.) Prošnja zborničnega sluga za definitivno nastavitve. 13. Tajna seja.

Pesnik Aškerc v nepristranski luči. »Slovenec« je v soboto napisal to-le: »Aškerc je bil eden najbolj plitvih, najbolj površnih, enostranskih duhov«. Tako sodi o velikem slovenskem pesniku list, ki se imenuje po krivici slovenski. To sodbo mu je narekovala seveda samo slepa politična strast in verski zelotizem, zakaj vesoljno slovansko časopisje si je edino v tem, da je z Aškercem legel v grob največji sodobni slovenski in eden največjih slovenskih pesnikov vobče. Tako sodijo skoro brez izjeme vsi hrvatski, srbski, bolgarski, češki in ruski, da celo poljski listi. Podčrtavamo zlasti, da sodijo tako o Aškercu tudi Poljaki, ki so med katoliškimi Slovani gotovo najbolj katoliški. V dokaz tega navajamo enega izmed najuglednejših poljskih listov — krakovsko »Nowo Reformy«, kjer je profesor Jan Magiera posvetil manom pokojnega pesnika celo dolgo kolono. V tej svoji posmrtni naglašja profesor Magiera, da je z Aškercem položil slovenski narod v grob »svojega največjega sodobnega pesnika« in s tugo konstatuje ob koncu svojih izjavljaj. »V poetični slovenski z Aškercem ni nikogar, ki bi izpolnil praznoto, z Aškercem se končuje doba poetična za Slovenec«. Vredno je še omeniti, da je Magiera napisal tudi ta-le stavek: »V žalostnem sprevodu sredi deset tisočev ljudi so bili samo trije duhovniki... Ali se zaveda »Slovenec«, kaj je hotel profesor Magiera s tem reči? Kaj bi naš cenjeni poljski prijatelj šele rekel in kako bi slovenske duhovnike obsodil, če bi vedel, kako podlo in zversko že teden dni blati duhovni-

ško glasilo »Slovenec« svetel spomin velikega pesnika?!

Vsem enako ugodnosti! Znano je, kako predprave uživa Slovenecem najbolj sovražno nemško napadalno društvo »Südmark« pri raznih oblastih. To društvo je dobilo dovoljenje za davka prosto efektivno loterijo, ki mu je v zadnjih treh letih dala 216.229 K 65 vinarjev čistega dobička. Lansko leto je finančno ministrstvo oprostilo »Südmarku« dolžnosti, kolekovati vloge na politične oblasti. In ravno kar izvedo, kako naklonjenost uživa »Südmark« pri železniških ravnateljstvih. Koncem tega meseca je namreč občini zbor »Südmark« v Solnogradu in da bi bila udeležba tem obilnejša, je ravnateljstvo c. kr. državnih železnice dovolilo vsem südmarkovcem znižano vožnjo v vseh razredih pri razdaljah čez 50 km na ta način, da se pri osebnih vlakih plača samo polovična voz-nina, pri brzovlakih pa vozina za osebne vlake. Te znižane cene velja-jo za vse vlake teden dni pred in teden dni po obnem zboru! Tudi ravnateljstvo južne železnice gre »Südmarku« na roko in je udeležencem njenega zborovanja dovolilo za 20% znižano vožnjo z osebnimi vlaki in brzovlaki pri razdalji čez 101 km. — Kar so omenjena ravnateljstva dovolila Nemcem, morajo dovoliti seveda tudi Slovincem. Zato pozivamo vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda, naj pravočasno stori potrebne korake, da tudi udeleženci letošnje glavne skupš-čine dobijo pri državnih in pri južni železnici znižano vožnjo!

Südmarka za »oplemenitev« Kočevarjev. »Mittelungen der Südmark« poročajo v eni zadnjih števil, da so se po njenem prizadevanju naselili v Kočevju tirolski kmeti in kmeti iz Nemčije. Radovedni smo, kake uspehe bo imela oplemenitev kočevarske krvi s pristnim tirolskim plemenom.

Südmarka v Ljubljani. V preteklem letu je prispevala moška podružnica 1579 K in ženska 704 K osrednjemu društvu. Südmarkina knjižnica je štela 4309 knjig in se je izposodilo 410 čitateljem 24.200 knjig. Zanimivo je primerjati te številke z izkazom Simon Gregorčičeve javne knjižnice.

Rešitev reklamacij proti občinskim volilnim imenikom v Mostah. Proti občinskim volilnim imenikom v Mostah, ki jih je sestavil gerent Oražem, so naprednjaki vložili celo vrsto reklamacij. Te reklamacije je sedaj rešilo okrajno glavarstvo in sicer na ta način, da je v III. razred vpisalo 30 novih volilcev, v I. in III. oziro. II. in III. razred pa 10 volilcev. Upamo, da se bodo sedaj vendarle enkrat razpisale občinske volitve in da ne bodo več izdale Oražmove finte, ki bo seveda zopet vse storil, da prepreči redno občinsko upravo v Mostah. Kakor čujemo, se je Oražem sedaj jel dobrihati socialnim demokratom. Poslal je namreč na nedeljsko veselico »Vzajemnosti« dva do-bitka, svoji hčerki pa je velel, naj se udeleži veselice. Toda če Oražem misli, da bodo socialni demokratje šli na ta tim, se hudo moti. Za dva borna dobitka se socialisti pač ne bodo prodali takšnemu poštenjaku, kakoršen je Oražem!

Iz ljudskošolske službe. Za provizorično učiteljico v Gorjah je imenovana na mesto umrle učiteljice Sterletove volontarka, izprašana učiteljska kandidatinja, na III. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani, Marija Pfeiferjeva. — Za supletinjo na ljudski šoli v Ihanu je imenovana na mesto obolelega nadučitelja Franca Jordana, ki ima do konca leta dopust, provizorična učiteljica v Notranji gorici, Angela Vode.

Iz južnoželezniške službe. V pokoj sta stopila višji revident Oskar Scillich in adjunkt Ivan Cesar, oba v Ljubljani.

Poštna vest. Poštnim vežbenikom je imenovan realni abiturijent Robert Olfčič za Ljubljano.

K smrti A. Aškerc. Prigodno smrti odličnega slovenskega pesnika Antona Aškerc, čelčičnega značaja, velikoga misloca i Slavena, primite ovim putem naše iskreno i toplo saučesče. — Klub hrvatskih književnika v Osijeku — Slovenski Matici.

Prekanjena hudobija. Zadnjič je ljubljansko porotno sodišče sodilo dva fanta, ki sta nekemu »avstralskemu« sleparju pomagala odpeljati učenko iz nekega zasebnega trgovskega zavoda, že poprej izključeno Ano Jerše. O tem slučaju so poročali tudi različni nemški listi, tako »Grazer Tagespost«, »Grazer Tagblatt« in katoliška »Reichspost« — prva dva lista sta dobila svoje poročilo iz nemških peres v Ljubljani, »Reichspost« pa svoje iz slovenskega klerikalnega peresa. Vsi trije listi pa so se s prozornim namenom v poročilu zlagali. Pisali so namreč, da je bila odpeljana Ana Jerše učenka mestnega liceja. V tem tiči prekanjena hudobija. Ana Jerše ni bila nikdar učenka mestnega liceja, pač

pa je — saj so njeni starši znani klerikalci — obiskovala samsko šolo pri Ursulinkah v Škofji Loki. O vzgoji v tej šoli je težko reči, ali je bolj katoliška ali bolj nemškutarska. — Zlobnosti, ki jih uganjajo nemški in klerikalni listi napram mestnemu liceju v Ljubljani padajo nanje nazaj in se jim bodo že še poplačale.

Ljubljanski stolni kapitelj je sicer v verskem oziru silno nestrpljiv, a kar se tiče denarja, je skrajno tolerant. Plennia non olet. Naj bo denar katoliški ali židovski — stolni kapitelj ga rad vzame. To nam priča inserat, ki ga je stolni kapitelj priobčil v tržaškem »Piccolu«, torej za tržaške žide. V tem inseratu vabi »Piccolove« obrežance v gorenjo Savinsko dolino in sicer v Gornji grad na letovišče in jim ponuja »gospodstva stanovanja« v škofovem gradu. Najlepše bi bilo, če bi se kak rabin odzval temu vabilu, a že tako bo lepo, če se bodo tržaški židje šopirili v prostorih, namenjenih škofu!

Velikanska ljudska veselica za Narodni sklad dne 7. julija. Iz Litije se nam piše: Nabiranje dobitkov za veselico za Narodni sklad dne 7. julija v Ljubljani se je pri nas pričelo. Posebnega pa ne smete pričakovati od nas, ker imamo julija otvoritev Sokolskega doma in smo primorani delati na to, da si zmanjšamo skrb, ki nam jih povzročajo dolgovi, kajti dobrih src nimamo nič. — Op. ur.: Navdušenim Litijčanom najiskrenejša hvala za njih požrtvovalnost. Gotovo je, da bodo Ljubljančani vedeli ceniti take svoje prijatelje in jim ob uri potrebe priti na pomoč.

Šolski izletniki. Danes zvečer dospo v Ljubljano učiteljskički iz Kastva pod vodstvom gosp. prof. okrajnega šolskega nadzornika Pri-bila in gosp. prof. Riharića. Ogledali so si vinorejsko šolo v Mariboru in kmetijsko šolo v Št. Juriju ob južni železnici, a jutri bodo v Ljubljani. — Pozdravljeni!

Velika mednarodna avtomobilna dirka. Kakor smo že poročali, udeležili se te izredne prireditve okoli 100 odličnih tekmovalcev raznih narodnosti, poleg teh tudi več cesarskih princev, med njimi bodoči prestolonaslednik, Njegova cesarska visokost nadvojvoda Karol Franc Jožef. Tekmovalci prispo v Ljubljano v petek dne 21. t. m. ter tukaj tudi prenoče. V Ljubljani vozijo tekmovalci po sledečih ulicah: Tržaška cesta, Rimska cesta, Valvazorjev trg, Vegova ulica, Kongresni trg mimo Zvezde čez Selenburgovo ulico, Dunajsko cesto, Marije Terezije cesto na dirkališče v Tivolju. — Posestniki hiš ob navedenih cestah prosijo se, da blagovolijo na dan dirke, to je v petek dne 21. t. m. popoludne, v znak pozdrava odličnim gostom okrasiti svoje hiše z zastavami.

Najreklamacijonarnejša uprava je brezdvomno c. kr. pošta. V tem nas potrjuje slučaj v Idriji. Tu je, kakor znano, uvelodil podjetni trgovec Valentin Lapajne iz Idrije v Logatec in obratno avtomobilni promet. Vzdržuje trikratno zvezo na dan: zjutraj, opoldne in popoldne, kar pomenja pravo srečo za idrijsko mesto. Podjetnik avtomobila je prosil tudi za poštno zvezo. Toda po več mesecih se danes ni rešena tozadevna prošnja, dasi bi bila ugodna rešitev te prošnje v velikansko korist vsega idrijskega prebivalstva. Namesto, da bi poštna uprava takoj sprejela ugodno ponudbo, saj podjetnik ne zahteva višjega plačila, kakor je sedanje za konjsko vožnjo, pa iz nam popolnoma neumljivih ozirov zavlačuje rešitev tega, za Idrijo tako važnega vprašanja. Tako obstoji danes v prevažanju poštne blaga pravi unikum. Z avtomobilom dobimo ljubljanske večerne liste še isti večer ob 8. v Idrijo, dočim prihajajo poštna pisma, ki odhajajo iz Ljubljane z istim večernim brzovlakom in naj bodo tudi ekspresna, šele drugi dan opoldne v Idrijo, torej celih 16 ur (reci: šest-najst) ur pozneje. Kakor prihajajo lahko časopisi tako hitro v Idrijo, prav tako bi mogla vsa pisma in druge poštne pošiljke, če bi se hotela poštna uprava nekoliko okreniti iz svoje zasanosti. Vse napreduje in izkorišča novodobne tehnične pridobitve, le poštni upravi na Sloven-skem se ne zdi to vredno in potrebno. Ali se tako težko loči od svojih kljuset in ciganskih voz, kakršni so na cesti Logatec — Idrija! Ali bo res treba na drugem mestu zavedo vzeti v roke, da se bo poštna uprava zgenila iz svoje malomarnosti in brezbriznosti za važne trgovske in sicer gospodarske interese prebivalstva, ki je po mnenju tržaške poštne uprave samo zato tukaj, da plačuje davke in redi nekaj visokih birokratičnih gospodov. Potrpljenja je več ko dovolj!

Troški za prezidanje obč. poslopja št. 509 v Idriji se naj pokrijejo potom kreditne operacije, t. j. s posojilom, tako je na Oswaldovo pritožbo odločil kranjski deželni odbor. Občinski odbor idrijski pa je bil temu nasprotno sklenil, da se naj pokrijejo troški s pobiranjem večje

občinske doklade, ki bi znašala za hišnonajemniški davek 50%, za druge davke pa 80%. Deželni odbor je restringiral občinsko doklado v idrijski občini za leto 1912 na vse davke enako na 68%, češ da je na Oswaldovo pritožbo iz proračuna črtane postavke pokriti potom kreditne operacije. Med temi se je nahajala tudi postavka za prezidanje občinskega poslopja št. 509 z 20.000 K. To gospodarsko politiko kranjskega deželnega odbora naj umeje, kdor jo more. Kakor je že nedopustno, da tira deželni odbor kranjsko deželo v vedno večje in večje dolgove, tem nedopustnejše je, da se sili tudi občine v dolgove, ki bi rade tudi večje izdatke pokrile s tekočimi dohodki. Dasi mesto Idrija v primeri z deželo in drugimi mesti nikakor nima tako velikega dolga, vendar se mora z ozirom na negotovo gospodarsko bodočnost mesta izogibati vsakemu novemu zadolževanju. Naravnost neverjetno je, da sili nadzorovalna oblast občino v nove dolgove, ko hoče ogromna večina občanov radevolje nositi breme večje občinske doklade, le da se ne najemajo nova posojila. To pa tista nadzorovalna oblast, ki je pred letom dni še izjavljala, da finančne razmere idrijskega mesta ne dopuščajo prezidanje občinskega poslopja št. 509. Sicer je stvar občinskega odbora, da bo ali ne vpošteval odredbo deželnega odbora. Trdno smo prepričani, da bo znal varovati koristi v upravo izročena mu mesta. Da se obvaruje idrijsko občino pred nadaljnjo škodo pri poslopiju št. 509, naj se to poslopije z letošnjimi rednimi dohodki občine spravi pod streho, nadaljnje troške pa pokrije prihodnje leto z višjo občinsko doklado. Kadar bo poslopije pokrito, tedaj lahko čaka do popolnega prezidanja, ko bodo spoznali Oswald in deželni odbor pogubonosnost svoje gospodarske politike in ne več nasprotovali prezidanju hiše št. 509 z višjo občinsko doklado. Parola idrijskega občinskega odbora mora biti, nobene-ga novega dolga več. Če se dovoljuje drugim občinam nad 150% občinske doklade, se bo vendar dovolilo tudi idrijski občini 70%, ki bo zadoščala za pokritje tudi večjih izrednih izdatkov v bližnji prihodnosti.

Na državni višji realki v Idriji se vrše zrelostne usne skušnje dne 5., 6., 8. in 9. julija t. l. pod predsedstvom c. kr. deželnega šolskega nadzornika Hubada. Vpisavanje v prvi razred za šolsko leto 1912/13 pa bo v julijemskem terminu dne 9. julija dopoldne od 11. do 12. Prinesti je seboj rojstni list in zadnje obiskovalno spričevalo ljudske šole. Sprejemne skušnje se prične dne 10. julija ob 8. zjutraj. Priporočamo staršem ta naš edini slovenski srednješolski realni zavod v Idriji.

Iz Sela pri Bledu: Srenjski račun in deželni odbor. Naš gospodarski odbor je predložil račun brez vseh prilog, in notri je postavil razne nepotrebne stvari, kakor nepotrebna pota k županstvu in k sodnji in nepotrebno svojevoljno tožbo itd. Na ta nepravilni in spačeni račun smo se pritožili na občino in deželni odbor, pa deželni odbor je pritožbo odbil in še celo pohvalil naš gospodarski odbor. Pa temu se ni čuditi, saj dela deželni odbor celo z deželnim in državnim denarjem kaj čudno in ga ima samo za svoje najozje pristaše. Če pa kaka revna vas prosi nekaj podpore za zboljšanje kakega zelo zanemarjenega pašnika, pa nimajo nič, ali pa stavijo take pogoje, da jih revni kmet izpolniti ne more. Torej velja za kmeta pregovor: pomagaj si sam in pomagano ti bode. — Ker smo nadalje tudi dvomili o pravilnosti srenjskega računa, je gospodarski odbor vložil na sodnijo tožbo zaradi razžaljenja časti in si najel imenitnega advokata dr. Pegana. Pa vse ni nič pomagalo, ker je deželna sodnija tožbo zavrgla; tako da je bil nasprotnik popolnoma oproščen. Torej je sodnisko ugotovljeno, da so bili računi nepravilni in spačeni. — Dne 9. t. m. so se stekli fantje na Selski Planini, posebno bojeviti so bili Radrašanski (pri Železnikih) fantje, ki so selske fante kar po »kočah« iskali in tepli. Zelo nevarno poškodbo pod očesom je dobil Franc Plemelj iz Sela. Vzrok tega boja je seveda kakor ponavadi žganje in dekleta.

Kinematograf »Ideal«. Spored za torek 18., sredo 19. in četrtek 20. junija 1912: 1.) Žurnal Pathé. (Kinematografska poročila. Najnovejši dogodljaji, šport, moda itd.) 2.) Nogo-metna tekma Oxford proti Cowborg. (Komično.) 3.) V noči pragozda. (Amerikanska senzacijska učinkovitost, ki je najzanimivejša vseh živalskih dram in ki daleko presega »Kapitana Káthe« in »Smrti boj z leopardom.«) 4.) Petelin v košari. (Krasna ameriška veseloigr.) 5.) Trnjeva krona ljubezni. (Senzacijska tragedija v dveh delih z znamenito tragedijno grofiko Claire Wolf-Metternich.) — Samo zvečer. 6.) Kon-

gres cestnih pometalcev. (Velekomično.) — Vsak petek: Specijalni večer z izbranim sporedom. Zadnja večerka predstava ob 9. uri na vrtu s popolnim sporedom. Predstava na vrtu traja skoraj 2 uri. Pozor! Drug teden se igra pri vsakem vremenu na vrtu, ker je večina rostora za gledalce prekrita s plahutami.

Preprečena nakana. Včeraj je na južnem kolodvoru službujoči nadstražnik aretoval Franceta Lešnjaka iz Dolenjskega, ker je hotel v Ameriko spraviti vojaški dolžnosti podvrženega Alojzija Martinčiča, roj. 1892. leta na Selu pri Šentjernejcu na Dolenjskem. Martinčič sicer sam ni imel za pot nič denarja, pač je pa imel njegovega Lešnjaka. Tudi Pavel Slabe, roj. 1892. leta v Smrečju pri Št. Joštu na Notranjskem, se je hotel izseliti v Ameriko ter se s tem izogniti vojaški suknji, pa ga je na kolodvoru dohitela ista usoda.

Prijet žepni tat. Predsinočnjem je na državnem kolodvoru bila nekemu dekletu iz Kamnika ukradena iz žepa denarnica. To je zapazil nek podčastnik c. in kr. 27. pešpolka ter stekel za tatom. Podila sta se skoraj po vsi Šiški in je bil slednjič brzopeti uzmovč po orožništvu aretovan in izročen okrajnemu sodišču. Aretovanec je 1892. leta v Jaršah rojeni Ivan Cepuder. Med begom je Cepuder vrgel denarnico v nek vrt.

Z nožem je grozil sinoči v neki gostilni nek brezposelni mehanik vojaku, ki je sedel pri isti mizi. Ko ga je stavil gostilničar na odgovor, je začel groziti še temu, vsled česar so poklicali stražnika, ki je nasilneža aretoval.

Brez vzroka je sinoči nek indij vidij naskočil na Dovozi cesti nekega zasebnega uradnika. Napadalcu je policija na sledu.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvorca odpeljalo v Ameriko 80 Macedoncev, 10 Slovencev in 110 Hrvatov. V Hrb je šlo 25, v Buchs pa 37 Hrvatov.

Izpuščeno in najdeno. Orožniški postajevođa Franc Rožanc je našel črno ročno torbico. — Šolska učenka Vera Rojnikova je našla denarnico z manjšo vsoto denarja. — Šolska učenka Irma Ramovševa je našla denarnico z večjo vsoto denarja. — Delavka v tobačni tovarni Marija Pecarjeva je našla žepno uro z verižico, katero dobi izgubljen nazaj pri najditelji v tovarni. — Gospa Minika Jeločnikova je izgubila zlato zapestnico z briljantom. — Gospa Marija Ungerjeva je izgubila denarnico z večjo vsoto denarja.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala marljiva g. Stanka Blaževa v Mozirju 13 K mesto venca na krsto prerano umrlemu, slavnemu pesniku Antonu Aškercu. Darovali so: Fr. Jerše 2 K, dr. Goričar 2 K, Ana Blaževa 1 K, neimenovana 1 K, Tonči Ježovnikova 3 K, Amalija Pevčeva 1 K, Josipina Blaževa 1 K, Stanka in Ciril 1 K, Ant. Miklavc 1 K. G. Fr. Schmit v Št. Jerneju je poslal iz nabiralnika pri g. Iv. Reclju 17 K 67 v. Pri odhodnici g. Rud. Dergana v Ribnici na Pohorju se je nabralo 6 K, Neimenovana iz Brega pri Borovnici je poslala po uredništvu »Dneva« 2 K mesto cvetk na Aškercov grob. G. Leop. Kaftan iz Semeča je poslal 21 K, katere je nabrala gdč. Mara Tavčarjeva pri g. Bukovcu na ustanovnem obnem zboru C. M. podružnice. Hvala! Prva slovenska tovarna igralnih kart v Ljubljani je izročila izkupička od tega svojega izdelka družbi sv. Cirila in Metoda 50 K, pa tudi po en izvod kart s cenikom in pojasnilom. Razume se, da je Družba tej tvrdki hvaležna za lepi prispevek, katerega pa bo v toliki in še višji vsoti deležna tako, kakor bo našlo blago odjemalcev med Slovenci in Slovani. Splošno sodimo, da bodo naši igralci uporabljali le te vrste karte, ki so najsolidnejša izdelka, slike same pa na podlagi motivov iz življenja Slovanov. Tudi znaki in razne karte imajo slovenska imena, za kar smo podjetništvu prav hvaležni. To delo je stalo veliko truda in velikih žrtev, česar naj se ne pozabi ob nabavi igralnih kart. Novo dvokrono smo prejeli za družbo le od Iv. Čelešnika in Iv. Trpina; ima še kdo katero?

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Savo, Jesenico in Koroško Belo je napravila 9. t. m. izlet v Žirovnico. Izleta so se razen podružnice udeležila tudi razna druga narodna društva. S Save so se odpeljali ob enajstih dopoldne. Prišlo je tudi mnogo gostov, med temi kot zastopnik glavne družbe g. Berce. Veselica se je vršila pri g. Kunaverju, ki je udeležnikom nudil samo najboljšo. Veselica je uspela nad vse dobro, le dež je nekoliko nagajal. Zastopnik družbine vodstva g. Berce je v lepih besedah razložil pomen družbe ter navduševal vse navzoče k vstrajnemu delu. Koncem govora sta mu podali šestletni hčerki, Ravnikova in Haf-

nerjeva, krasen šopek. Gospodični Hrovatinova iz Jesenic in Mencingerjeva iz Senožet in pa gospodične vrtnarice so prav pridno razpečavale družbino blago. Veselo in navdušeno rapoloženje je trajalo do enajstih zvečer, na kar so se gostje odpeljali.

Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Krškem obhaja leto 25letnico svoje ustanovitve. V ta spomin priredi v korist družbi veliko ljudsko veselico pod milim nebom dne 7. julija t. l., pri kateri sodeluje polna vojaška godba c. in kr. pešpolka št. 70 iz Zagreba. Nastopi tudi javno krški Sokol s prijaznim sodelovanjem sosednih sokolskih društev. Veseličnemu odseku stoji ob strani delavni damski odbor. Skrbljivo bo za izborni postrežbo, točil se bode pristen domač pridelek iz Trške gore. Gadove peči le priznane kvalitete. Na sporedu je tudi koncert mešanega zbora, broječega nad 40 pevcev in pevk, pod izkušenim vodstvom, srečolov, umetalen ogenj, prosta zabava, ples itd. Pričakovati je mnogo brojne udeležbe, zlasti iz Posavja od Radeč do Zagreba, nadalje iz kostanjeviškega in mokronoškega okraja. Zagotovljen je tudi časten poset iz bratske Hrvaške. Narodna društva v bližini prosimo, da se ozirajo na to prireditve. Podrobni spored sledi.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Zagorju ob Savi je imela dne 16. t. m. svoj redni občni zbor v gostilni g. Albin Gerčarja. Predsednik g. Janko Stepišnik je pograjal nekatere, da se vse premalo zanimajo za družbeno delovanje, češ, ni vse, če samo tiste dve kroni letno prispevajo, pač pa bi bilo želeli, da se tudi obnega zboru udeležijo. Poudarja tudi, da imamo v Zagorju dovolj lastnega dela za svojo obrambo, a vendar moramo misliti na to, da je še dovolj krajev veliko bolj ogroženih kot pa Zagorje. Tajnikovo poročilo je tudi bičalo nekatere mlačneže. Blagajniško poročilo je pokazalo, da se vendar nekaj dela za Ciril in Metodovo družbo. Dohodkov je bilo za leto 1911 266 K 10 v, stroškov pa 21 K 98 v. Glavni družbi se je poslalo 237 K. Ostanek koncem decembra v blagajni 7 K 12 v. Nabiralniki: Gostilne Franc Guna 22 K 19 v, Marija Weinberger 20 K 18 v, Dragotin Korbar 14 K, Ivan Müller 13 K 95 v, Robavc 10 K 60 v, Franc Weinberger 9 K 73 v, Tomo Koprivc 7 K 26 v, Anton Jank 7 K, Alojzij Wake 5 K 49 v in Blaž Križanič 2 K. — Nato je bil voljen odbor: Predsednik g. Janko Stepišnik, podpredsednica gospica Müller, tajnik g. Albin Gerčar, blagajnik g. Miloš Lazar, odbornika gg. Fran Hladnik in Ivan Taufer. Pregledovalac računov gospica Vera Weinberger in g. Alojzij Kolenc. Delegata za na skupščino gg. Josip Grm in Ferdo Motnikar. Občni zbor sklene soglasno, da se gostilni g. Fran Guneta izreče pismena zahvala, ker se je največ nabralo v nabiralniku. — Tudi se je nekatere gostilne grajalo, da imajo po navadi nabiralnike na omahar mesto na mizah. Res je, da če bi gg. gostilničarji malo se pobrigali, da bi naši nabiralniki lahko še enkrat toliko nesli družbi na altar. — Predsednik se zahvali navzočim ter obenem pozivlja novi odbor, da naj leda, da se bodo dohodki potrojili in s tem zaključil občni zbor. — cr.

Društvena naznanila.

Občni zbor »Slovenskega društva« bo v četrtek dne 20. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji pri »Roži«. Opozarjamo člane, da se tega zborovanja zanesljivo udeležijo!

Društvo »Mladika« ima v soboto, dne 6. julija 1912 ob šestih popoldne v društvenem internatu v Šubičevi ulici št. 9 svoj redni (VII.) občni zbor z nastopnim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednice. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Računski zaključek za leto 1911/12. 4. Poročilo računskih preglednic. 5. Proračun za leto 1912/13. 6. Poročilo šolskega vodstva. 7. Volitev upravnega odbora. 8. Volitev računskih preglednic. 9. Samostalni prodlogi (§ 10. odst. 6. dr. pravil). 10. Slučajnosti. — K mnogobrojni udeležbi vabi upravni odbor.

K vsesokolskemu zletu v Pragi. Kaj je s stanovanji? Naznanjamo bratom, ki se so obrnili na Slov. Sokolski Krožek radi stanovanja in so poslali 10 K, da imajo isto zagotovljeno. Bratje, ki so si priskrbeli legitimacijo za 7 K in žele stanovati v skupnem stanovanju, imajo isto tudi zagotovljeno. Isto je s sestrami. Opozarjamo pa vse one, ki žele imeti privatno stanovanje, da to takoj naznanijo Slov. Sokolskemu Krožku, Praga, Vodiškova ulica Lucerna (zletna pisarna) in da istočasno pošljejo 10 K, kajti drugače je nemogoče, da se jim bi zagotovilo privatno stanovanje. »Stanovanjski odsek« mora preskrbeti stanovanja za več kakor 60.000 ljudi in da se tu lahko zgodi marsikaka zmešnjava je popolnoma umevno. Zato je le v interesu

posameznikov, ako čim prej store kar jim svetujemo. Ako kdo ostane na ceditu, naj pripiše krivdo sebi samemu in ni treba krivde zvrčati na nobenega.

Telovadno društvo Sokol priredi svojo običajno kresno veselico v soboto dne 22. t. m. zvečer na dirkališču v Tivoli. Odbor se je vsestransko potrudil, da pripravi kolikor mogoče prijetne urice vsem posetnikom. Igrala bode polnoštevila »Slovenska Filharmonija«, v raznih paviljonih bodo prodajale narodne dame vino, pivo itd. Jezdni odsek nastopi z izbranimi točkami. Za mladino bo preskrbljeno plesišče in mnogo drugih atrakcij, katerih za enkrat še ne smemo izdati. Odbor vabi vse napredno občinstvo k najobilnejši udeležbi, saj ravno letos in prihodnje leto telovadno društvo Sokol potrebuje mnogo denarne podpore.

Zegnanje v Trnovem. Napredno gospodarsko društvo za Krakovo in Trnovo priredi v nedeljo 23. t. m. v idiličnem Hribarjevem gaju poleg kopališča Kozelija veliko kresno veselico na korist društveni knjižnici. Ker je ta dan žegnanje v Trnovem in ker je Hribarjev gaj tako poln naravnih lepote, da se že itak odpočije v njem duša in telo, pričakovati je najlepše udeležbe od strani vseh Ljubljancov. V prijetnem hladu ob skrivnostnem žuborenju temne vode, ob prisknem žvrgolenju nadebudnih pticv in ob lahmem šumenju gostega košatega drevja se ti zaziblje duh v prijetne sanje in nehoče vsklikneš: Dobro nam je tukaj biti! Ni se ti bati pekočega solnca med razbeljenimi stenami, med zaduhlim starim zidovjem, tu se naučiješ svežega zraka, da si podaljšaš življenje. Čudno ni torej, da je Hribarjev gaj že navadne dni zatočišče mnogih odpočitni željnih in potrebnih. In kaj še le v nedeljo! To bo vrvenje! Vlečje nas tja omenjene naravne krasote, vabi nas pa tja še druga stvar. Društvo, ki priredi kresno veselico, stoji krepko na braniku za naše narodne pravice in to društvo je vredno gmotne in moralne podpore nas vseh. Člani vseh narodno-naprednih političnih društev ljubljanskih in okoličanskih posetijo njegovo veselico in zavesti, da pridejo k sobojevnikom za ohranitev napredne Ljubljane. Pokazati hočejo Trnovčanom in Krakovčanom, da simpatizira z njimi vsa Ljubljana ter da ne pozna nobenega polovičarstva, ki se poraja v nekaterih gotovih krogih. V nedeljo torej vsi naprednjaki in narodnjaki v Hribarjev gaj! Podpirati se moramo medsebojno, ker le od dobro stopežih naših organizacij je odvisna naprednost in neodvisnost bele Ljubljane.

Društvo zdravnikov na Kranjskem. Prihodnje redno mesečno zborovanje vrši se v četrtek, dne 20. t. m. ob 6. zvečer na I. kirurškem oddelku dež. bolnice.

Za »Sokolski dom« na Vrhniki darovali so lovci zbrani pri »Kosu« 10 K. O priliki mojstrske preizkušnje darovali so člani obrtne komisije in drugi zbrani pri g. »Simonu« 31 K. Jos. Kotnik iz Virk daroval 1 K. Dalje se je nabralo po nabiralnikih za »Sokolski dom« na Vrhniki v sledečih gostilnah: Pri »Jurci« 4 K 70 v, pri »Kočevarju« 6 K 80 v, pri Fr. Korencanu 9 K 20 v, v »Mantovi« 24 kron, pri Ign. Oblaku 4 K 80 v, pri Simonu pa 10 K 60 v. Skupaj 102 K 10 v. Vsem darovalcem srčna hvala! Na zdar!

Radovljiška podružnica S. P. D. priredi ob lepem vremenu dne 4. avgusta letos veliko planinsko veselico, katerega se ob slabem vremenu preloži na dan 11. avgusta t. l.

Koncert. Iz Radovljice nam poročajo: Veliko vrzel v našem društvenem življenju je zadel prvi nastop novoustanovljenega godbenega kvarteta starega »pevskega in bralnega društva Triglav«, ki se je vršil dne 8. junija t. l. v širni dvorani znane restavracije Kunstlja. Točke sporeda so bile jako srečno izbrane, kajti pri teh točkah so prišli posamezni instrumenti do svoje polne veljave in pri proizvajanju posameznih komadov smo se dovolj prepričali, da so naši »umetniki« pravi mojstri v svoji stroki in da obvladajo z vso sigurnostjo svoje instrumente. Da naša hvala ni pretirana, menda je dovolj jasno pokazala vsakokratna burna pohvala, ki je sledila posameznim točkam. Spored je obsegal sledeče komade: 1. Ciril Kistler, op. 62 »Prisega zvestobe«. 2. C. G. Reissiger, ouvertura »Mlin ob obali«. 3. W. Lautenschlager, op. 26 »Sanje v vilah«. Valčekov intermezzo. 4. Alfons Czibulka, op. 390 »Na Tebe«. Valse serene. 5. D. Auber, ouvertura »Nema iz Portici«. 6. E. Link, »Pesem ljubezni«. Melodie romantique. — Kdor pozna podrobneje te glasbene točke, ki jih je treba prednašati s pravo virtuoznostjo, da pridejo vse finese do svoje polne veljave, si sme Radovljica pač čestitati, da ima tak dovršeni kvartet v svoji sredini. Iskreno hvala izrekamo tem potom našemu

kvartetu za užitekopolni večer, s trdnim upanjem, da je bil oni večer šele začetek dolge vrste večerov, ki jih upamo uživati v teku letošnjega leta. — Živeli!

»Akad. društvo slov. veterinarjev na Dunaju« je priredilo v soboto, dne 15. t. m. poslovljni večer svojemu prvemu ustanovnemu članu Josipu Čehu iz Roča, Istra, ki bo promoviral za živinozdravnika na c. in kr. živinozdravniški visoki šoli na Dunaju početkom julija t. l.

Slovensko izobraževalno in dobrodelno društvo »Slavia« na Dunaju, IV., Schleifmühlasse 6, je bilo ustanovljeno lanko leto. To društvo ima namen kulturno združevati Slovence, gojiti slovenske jezike, preskrbovati službe za mlade slovenske delavce na Dunaju, da se izuče v tem ali onem rokodelstvu, in dajati Slovanom, ki prihajajo na Dunaj, vse potrebne informacije. Društvo je nepolitično. Povodom vsesokolskega zleta se bo najbrže ustavilo več Slovanov na Dunaju. In društvo »Slavia« je pripravljeno vsem tem gostom pomagati s svetom in dejanjem. Radevolje preskrbi društvo tudi cena stanovanja. Korporacije, ki pravčasno naznanijo svoj prihod na Dunaj, bodo sprejete na kolodvoru ob člena tega društva, ki bo nosil rusko častniško čepico. Naslov za brzojavke je: »Slavia«, Dunaj, IV.

Književnost.

— »Slovenski Sokol« ima v št. 5. sledečo vsebino: 1. Pol stoletja češkega Sokolstva. 2. Dr. Jindřich Vaniček. 3. Navodila za tekme na vsesokolskem zletu v Pragi l. 1912. 4. Vestnik slovenskega Sokolstva. 5. Raznoterosti.

— »Slovenski Trgovski Vestnik« ima v št. 6. sledečo vsebino: 1. Dr. R. Marn: Službeno izpričevalo za trgovske nastavljenice. 2. Dr. K. Hinterlechner: Praktiška geologija. (Kameno olje in sorodne tvarine.) 3. Fr. Štupar: Petindvajset let esperanto. 4. Val. Žun: Delniške družbe. 5. Just Piščanec: Uvod v carinstvo. 6. Iz trgovske prakse. 7. Penzijsko zavarovanje. 8. Raznoterosti: Shod v prilog starostnemu zavarovanju privatnih nameščenec. — Zasebno zavarovanje v Avstriji. — Razsodba najvišjega sodišča zoper karte. — Konkurenčna proga Severonemškega Lloydja proti avstrijskemu Lloydju v Egipt. — Ugodno stanje žetve v Evropi. — Uvedba konkurenčne klavzule za trgovske pomočnike v Nemčiji. — Zgradba dalmatinskih železnic. — Slovenskim trgovcem. — Konec »Made in Germany«. — Svetovni poštni kongres v Madridu 1913. 9. Društvene vesti. 10. Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani. 11. Književnost.

— **Vinogradništvo.** Zwei Weinbaufragen, I. Bekämpfung des Heu- und Sauerwurms, II. Weinbergsdüngung. Von Inspektor Andreas Zmavc in Zara. (Dvoje vinogradniških vprašanj. I. Zatiranje senenega črva in kiseljaka. II. Gnojitev vinogradov. Spisal nadzornik Andrej Zmavc v Zadru, Damacija. Samozaložba 1912. Cena: 1 K 50 v, 20 izvodov po 1 K 20 vin. pri pisatelju.) Pisatelj, ki je bil do pred kratkim nadzornik slovitega vinogradnega posestva, domene Jahannisberg v Porenju, pojasnjuje v svoji knjižici na podlagi bogatih lastnih in izkušenj iz drugih merodajnih veljakov na tem polju dvoje, tudi za naše razmere prav perečih vprašanj. S številkami dokazuje pri prvi točki, kako se mu je posrečilo s primernimi sredstvi omejiti škodo, ki jo povzroča gosenice grozdnega sukača ob cvetju, torej nekako ob seneni košnji (zato ime seneni črv) in ob času pred zorenjem jagod, ki ostanejo vsled tega kisle (zato ime kiseljak). Neizmerena je škoda, katero naredi ta škodljivec v Porenju, in ker nastopa v zadnjem času tudi pri nas vedno bolj in bolj, moramo z veseljem pozdraviti Zmavčevu razpravo, ki nam daje navodila za pokončevanje tega nepridiprava. — V drugi točki je opisan načrt poskusnega gnojenja s hlevskim in umetnim gnojem na veliko v tamonjih vinogradih, ki je bil odobren od znanega učenjaka na tem polju, dr. Wagnerja. Obe vprašanji sta zelo važni in zanimajo brez dvoma tudi naše vinogradnike tako, da bi gotovo pridno segli po knjižici, ako bi bila spisana v slovenskem jeziku. Kdor pa razume nemški, jo naj brez pomisleka naroči, zadovoljen bo. — Želeti je le, da bi bila pisatelju prilika dana izdati to knjižico tudi za naše razmere primerno v slovenskem jeziku. Z.

Razne stvari.

• **Nesreča na svatbi.** Iz Londona poročajo: Pri neki svatbi v Constantergove so se udrla tla dvorane. Vsi svati so padli v globino. Šestnajst oseb je bilo težko ranjenih.

• **Grozno maščevanje.** Iz Petrograda poročajo: V vasi Anisimov-

skov in guberniji Tobolsk je pri popivanju zažgala neka kmetska ženska hišo. Ogenj se je hitro razširil. Petnajst poslopij je zgorelo in več oseb se je pri tem smrtno ponesrečilo.

• **Blazina iz brk.** Podčastniki 44. nižegorodskega dragonskega polka so dali carjeviču precej čudno darilo. Mali carjevič je namreč šef tega polka. Podčastniki so si dali odrezati brke ter dali napraviti mehko blazino, ki so jo poslali svojemu šefu.

• **Tatinski železniški nastavljenec.** V Florenci in v Bolonji so prijeli 18 železniških nastavljenecv, ki so kradli na železnici razno blago. Več nego 900 reklamacij je dobila železniška uprava v poslednjih mesecih. Vrednost ukradenega blaga je zelo velika.

• **Velika nevihta v Ameriki.** Iz Kansas Cityja poročajo: Velika nevihta je razsajala v soboto zvečer po srednjem in zahodnem Missouri. 26 oseb je bilo usmrčenih. V Johnsville je vihar porušil stolp neke katoliške cerkve med službo božjo. Tri osebe so bile ubite, med temi duhovnik, ki je pozval navzoče, naj se odstranijo iz cerkve.

• **Kolera.** »Corriere della sera« poroča iz Kahirae: Mednarodni zdravstveni svet v Aleksandriji je dobil poročilo, da se širi kolera v azijski Turčiji. V Aleppu zbolijo povprečno vsak dan 100 oseb, od katerih umrje okoli 80 oseb. Kolera razsaja tudi v Aleksandriji in v Akkasu. Egiptanska vlada je vse potrebno ukrenila, da bi se kolera ne zanesla v Egipt.

• **Napad na bančnega blagajnika.** Iz Varšave poročajo: Ko se je v soboto peljal blagajnik denarnega zavoda »Huta Bankova« v spremstvu dveh policistov iz Čenstohova na železniško postajo Porah, da tam izplača mezde v znesku 15.000 rubljev, so ga napadli banditi. Roparji so streljali ter težko ranili vse štiri osebe, na kar so z oropanim denarjem pobegnili.

• **Lincani avtomobilisti.** Iz Lublina poročajo: Ko je v soboto zvečer avtomobil inženirja Jagunškega dirjal skozi mesto, je zavozil med otroke, ki so se igrali, ter dva usmrtil. Nato se je zbralo mnogo ljudi, ki so linčali osebe v avtomobilu. Lastnika avtomobila in šoferja so tako težko poškodovali, da so jih morali odpeljati v bolnišnico. Avtomobil so popolnoma razbili. Policija, ki je prepozno prišla, je več oseb aretirala.

• **Neizpolnjena želja kraljice.** Iz Pariza poročajo: Pred kratkim je bila holandska kraljica Viljemina v Parizu. Ko je bila kraljica v Parizu, je sporočil »Journal« oficijalno, da se polet aeroplanov v navzočnosti predsednika in kraljice vsled slabege vremena ne bo vršil. To poročilo se je vsem jako čudno zdelo, ker je vladalo najlepše vreme. Zdal se je, šele izvedelo, da je hotela kraljica na vsak način poleteti v zrak. Ker ji pa tega niso mogli drugače ubraniti, so napravili »slabo vreme«.

• **Katastrofa izbruh vulkana.** Iz New Yorka poročajo, da je začel nenadoma bruhati znani vulkan »Katmaj«. Lava, ki je privrela iz vulkana je uničila popolnoma 7 velikih ribiških naselbin. Dosedaj so izkopali izpod lave čez 200 oseb. V okolici Kodiak je padel tako gosto pepel, ki ga je izbruhnil vulkan, da je vladala v celi okolici cel dan popolnoma tema. Koliko ljudi se je ponesrečilo, dosedaj še ni znano, ker so komaj šele eno tretjino z lavo preplavljenege ozemlja prekopali.

• **Grozen umor.** Iz Belluna poročajo: V vasi Falcade se je v soboto zgodil grozen zločin. Brata Vincenc in Anton Zanto, ki sta bila pred par meseci obsojena zaradi nevarne grožnje na več mesecev ječe in ki sta pobegnila v gorovje, sta se vrnila v domačo vas in vdrla v hišo, kjer je stanovala Vincencova žena. Ko sta to pozvala, naj jim sledi v gorovje, se je branila, češ da je še preslaba, ker je še le pred tremi tedni porodila. Ko ni hotela privoliti, jo je njen mož prijel za vrat ter ji z britvijo glavo odrezal. Nato sta brata pobegnila. Vse zasledovanje je bilo zastoj. Končno so ju vendar našli, obečena na nekem drevesu.

• **Sleparška banka.** Pred dunajskim porotnim sodiščem se je včeraj začela zelo zanimiva obravnava. Gre za sleparsko podjetje, ki se je imenovalo kreditni zavod in nakupno in prodajno društvo trgovcev in obrtnikov v Avstriji. Obtoženi so ravnatelji tega podjetja in trije uradniki, skupaj sedem oseb. Visokodonečni naslov je zapeljal mnogo neizkušenih in lahkovernih oseb, da so zaupali zavodu svoj denar ter ga seveda tudi srečno izgubili. Elegantna pisarna in visokodonečna imena, kakor grofa Auersprega in barona Rokitskega, so privabila mnogo ko-mitentov. Od 300 zadržnikov je plačalo osem članov svoje deleže. Pozneje je začel zavod goljufati s kavcijami. Tako so osleparili filozofa Ti-

V soboto, dne 22. junija
velika Sokolova
kresna veselica
na dirkališču.

Dunaj, 18. junija. Danes opoldne se je vršila konferenca načelnikov strank, ki je stala pod mučnim vtiskom dopoldanskih dogodkov. Konferenca ni prišla do nikakršnega zaključka. Minister Heindol je zahteval, da naj se najprej sprejmeta oba brambna zakona, nato proračunski provizorij in končno kazenski proces za armado in deželno brambo. Konferenca je sklenila, da prepuusti odločitev o teh zadevah plenumu. Vsled tega pričakujejo bojnege rasovanja.

Carigrad, 18. junija. Včeraj je predložila vlada zbornici zakonski načrt glede zvišanja davkov za časovne vojne. Glasom tega načrta se bodo zvišali davek na zemljišča in nepremičnine kakor tudi obrtni davek za 25%. Dalje je določen 3% davek od plač uradnikov, vojaška oprostitina

I. Izkaz daril za Sokolski dom v Braslovčah. Darovali so: na občo zboru nabranega 31 K; po 2 5K: g. Peter Majdič Celje; po 12 K: g. dr. Q. Srebre Brežice; po 10 K: g. dr. r. Červinka Braslovče, g. dr. I. Travner, dr. V. Korun Ljubljana; po 5 K: g. dr. Janko Serneck, dr. J. Hrašovec, J. Detiček Celje, J. Kodre, dr. Serko Vransko, Cvenkel Sv. Peter, Somen Ljubljana; po 3 K: g. dr. Jurtela Ptuj; po 2 K: g. dr. A. Božič, neimenovan, Strmečki Celje, L. Jak Ljubljana, F. Ulčnik, Gradt Braslovče; po 1 K 50 v: g. Fr. Urh Braslovče; po 1 K: g. dr. S. Hrašovec Celje, Krohnik Šmarje, Kunst Gomilsko; po 60 vin.: gdč. R. Randl Braslovče. Bloke so razprodali: gdč. Malši Rössnerjeva za 7 K; gdč. Micika Vrankovič 3 K 80 v; g. Jože Kostanjšek 20 K; g. Leo Rataj 10 K; g. A. Deleja 8 K; g. M. Ruš 1 K; Lichtenegger 30 K 20 v. Skupno znaša I. izkaz 233 kron 10 v. Iskrena hvala vsem darovalcem in nabiralcem. Prosimo še nadaljine naklonjenosti, ter kličemo krepki Na zdar!

Koruza za julij 1912 . . .	za 50 kg	89
Koruza za avgust 1912 . . .	za 50 kg	89

	Denarni	Blagovni
4% majeva renta	88-35	88-50
4 1/2% srebrna renta	91-20	91-40
4% avstr. krona renta	88-35	88-55
4% ogr.	87-95	88 1/2
4% krajsko deželno posojilo	92-25	93-20
4% k. o. češke drž. banke	91—	92—

Serravallo^{uo}

železnato Kina-vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906: Drzavno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepla živce, pogloblja kri in je rekonvalescentom in melokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

„Izborni okus.“
Večkrat odlikovano.

„Nad 7000 zdravniških spricval.“

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje. 4484

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las

deluje najbolje priznana

Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepduje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.
1 steklenica z navodom 1 krono.

Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušanih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani Resljeva cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožetovega jubl. mostu. 17

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajin južne železnice, a. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške blagajne v Ljubljani.

Meteorološko poročilo.

Vilna nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30-26 mm

Junij	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
17.	2. pop.	736.4	17.0	moč. jvzh.	jasno
18.	9. zv.	738.6	13.4	sr. jvzh.	„
19.	7. zj.	740.5	10.3	sl. jvzh.	del oblak.

Srednja večerajšnja temperatura 14.4°, norm. 18.0°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Zahvala.

Globoke žalosti potrji vsled preane smrti nepozabnega in ljubljene sina, gospoda

2199

Mirka Deisingerja

dijaka I. razr. I. drž. gimnazije se kar najpristneje zahvaljujem za izkazano sočutje vsem, ki so spremili pokojnega k večnemu počitku, kakor tudi vsem darovateljem krasnih vencev, osobito smo pa dolžni zahvaliti se preblagorodnemu gospodu ravnatelju dr. Požarju ter gg. profesorjem. Dalje se iskreno zahvaljujem dijakom-sošolcem za spremstvo na zadnji poti in za darovani venec.

Vsem skupaj bodi presrečna hvala.

Žalujoči ostali.

Kupi se dobro ohranjeno

KOLO.

Ponudbe pod Vozlaček Vlad., Sodna ulica 4.

Na debelo in drobno

po nizkih cenah priporočam svojo bogato založeno 27

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami.

354 Devocionalije

in vse vrste blago za božja peta.

Tvorniška zaloga kranjskih glavnikov.

Anton Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik

Dunajska cesta, v hiši gostilne št. 6.

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Graditiše 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najnečje izvršitve in priporoča svojo zalogo storjenih čevljev.

Izdoljuje tudi prave gorske in televaške čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera iproslan čevljev. 245

„Prva domača tovarna“

omar za led

Simona Praprotnika

v Ljubljani, Jenkova ulica 7.

Prevzemajo se vsa v stavbo in pohištveno mizarstvo spadajoča dela, katera se točno in po najnižjih cenah izvršujejo.

Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštino prilož.

Zbirka

avstrijskih zakonov

v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1862 št. 117 dr. zak. z dodatnim

tiskovnim zakonom

z dne 17. dec. 1862 št. d. z. ex 1863 in drugimi novejšimi zakoni kazensko-pravnega obsega.

V platno vezan 6 K; po pošti 6 K 20 vin.

Narodna knjigarna

v Ljubljani.

Ogrski piščanci za petenje l. 1912

veliki in debeli, prileže za petenje, na vsi strani fruntajo po pesmih 6-8 km. H 9-11. Mrazno prazno mado la izstopajo mladi, zlati in 6 kg K 11-12. Poštinski naboj 1 kg K 6-8. Dobro miš, vroče čisti, prileže za petenje. H 10-12, 40 prst izstopajo mladi H 11-12. 2160

M. I. Schwarz, Buzacez.

Več dobrih

polagalcev parket

dobi delo na Reki.

Več pove 2197

Ferdo Primožič, mizarstvo, Ljubljana, Rimška cesta št. 16.

Zenitna ponudba 2118

Zenitna ponudba

Inteligenten, mlad, srednjevisok, soliden posestnik in trgovec se želi spoznati z nedolžno, zdravim gospočinom mirnega temperamenta ki bi imela veselje do trgovskih poslov, gospodinjstva in okrog 40.000 K imetja. Ponudbe pod „Nad vse dobro, zvesto srce“, Trst I, glavna pošta, poste restante do 30. junija t. l.

Zenitna ponudba

Zenitna ponudba

Društvo Narodni dom v Trzinu.

Vabilo

na

občni zbor

ki se vrši

v soboto, dne 29. t. m. ob 7 zvečer

v gostilni pri Steru v Trzinu.

SPORED:

1. Volitev novega upravnega odbora.

2. Volitev pregledovalnega odseka.

3. Sprememba pravil.

4. Slučajnosti. 2202

Odbor.

St. 1384.

5217

RAZGLAS.

Na državni cesti Idrija — Logatec so v svrhu razširjenja ceste v Zali potrebna večja razstreljavanja

in se bodo po naznanilu vodstva vršila dnevno v času

od 6.—7. ure zjutraj, od 1.—2. ure popoldne in po 6. uri zvečer.

Manjša razstreljavanja pa bodo tudi ob drugem času.

To se javno naznanja s pozivom, da občinstvo ob določenih dnevih časih ne zahaja v bližino krajev razstreljavanja in se brezpogojno pokorava od stavbnega vodstva postavljenim stražam in po njih danim znamenjem.

Zupanstvo v Idriji,

dne 14. junija 1912.

Zupan: Ivan Strauss l. r.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE

PRIMOŽA TRUBARJA

— USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI —

Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši ohranjen slovenski list. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdostopnejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto kron 3-20

NARODNA KNJIGARNA V LJUBLJANI, PREŠERNOVA UL. ST. 7

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kot nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt z manjšajočimi se 101

„SLAVIJA“

„...“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi. „...“

Resurval fond K 53,708.289-64. — Ispolneno odškodnino in kapitalizirano K 115,306.003-61.

Po velikosti druge vzajemne zavarovalnice naše države z vsakehi slovensko-narodno upravo.

Van poljudna delo: čigar planar so v lastnej bančni hiši

Generalna zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.

300 hl vina iz l. 1911:

150 hl belega namiznega, 150 hl črnička

iz lastnih vinogradov, ležečih na Bilejskem in na Hrvaškem, je napredaj.

Pošiljam vzorce. Cene po dogovoru, vino postavljeno na postajo Brežice.

Dragotin Broz, lastnik vinogradov, Klanjec, Hrvaške. 2201

Specerijska in delikatesna

trgovina

se radi bolezn lastnika in rodbinskih 2193

takoj odda pod zelo ugodnimi pogoji.

Kraj, lepo gorensko mesto.

Več pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Pozor gostilničarji!

Radi starosti lastnika se iz proste roke prodaja

velika hiša

v Trnovem na Notranjskem.

Hiša stoji na križišču cest v Trst, Reko, Pivko in na kolodvor, tedaj na izredno prometnem kraju. Oddaljena je od kolodvora 5 minut. Pripravna je za vsako obit, posebno pa za gostilno, ker ima v pritličju dva velika salona, veliko kuhinjo, hlev, novo ledenico, spodaj prostorne kleti in v I. nadstropju pa več prostornih sob, posebno pripravljen za letoviščarje. Pri hiši je tudi vrt in nova tehnična mostnica. Poleg hiše se gradi nova parna žaga. Več se izve pri lastniku Mate Ribičiču v Trnovem. 2112

Zahvala.

Podpisani sem se v deželni bolnici v Ljubljani dalje časa radi nevarne želočne bolezni zdravil in sem se moral med tem podvreči dvakratni smrtonosni operaciji, katero pa je z vso spretnostjo in vestnostjo izvršil g. primarij dr. Drganc, za kar se mu tem potom kakor tudi njegovima gg. zdravnikom sekundarjema in čč. usmiljenkam kar najtopleje zahvaljujem. 2192

V Pulju, dne 17. junija 1912.

Anton Kerpan,

podjetnik.

Po vseh kombinacijah na poljubno število let. Istotako plačanje starih dolgov in zjedinenje v novo posojilo pod mnogo ugodnejšimi pogoji. Diskretno in kulantno posredovanje. — Dopisi na CIRIL GLOBOČNIK, nadzornik nizozemske zavarovalnice, Ljubljana, Elizabetna cesta št. 4. — Prošnje samo pisмено. — (Za frankature naj se priloži znamk za 30 vin.)

Priporočilo.

V Krakovski ulici 20 in v podružnici Karolinska zemlja 11

se izdelujejo in prodajajo vsake vrste

domači in ameriški čevlji

lično, trpežno in ceno in ki prekosijo vse zunanje izdelke brez konkurence. — Cenjenemu občinstvu se priporočamo v naročitev.

Avgust Skof.

Vsak dan Kavarna „Central“ : vso noč:

KONCERT

na novo došle priljubljene žamske tamburaške kapele „Central“.

Z veseloštopovanjem 2018

Stefan Miholič, kavarnar.

Razpisuje se služba

občinskega zdravnika v Komnu.

Plača po dogovoru. 2196

Prošnje je vlagati do 15. julija t. l.

Županstvo občine Komen.

2196 Vinko Jazbec, župan.

Stalni krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejemajo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod „Merkur“, Brno, Neugasse 20. 1946

Hiša 1087

z štirimi stanovanji in vrtom na lepem kraju v Rožni dolini št. 227. se pod zelo ugodnimi pogoji iz proste roke ceno prodaja.

Išče se izurjen

ključavničarski

pomočnik

ki bi znal samostojno voditi vsa ključavničarska dela. Plača po dogovoru. Služba stalna. Ponudbe s predložitvijo izpričeval, na upravn. »Slov. Naroda«

Gostilna in kavarna

v mestu na deželi (Einkhegasthaus), na najbolj prometnem kraju, s hlevom, vrtom, kegljiščem in nekaj zemljišča, se pod ugodnimi pogoji takoj odda v najem.

Od najemnika se zahteva razum za obit in vodstvo dobre kuhinje. — Ponudbe do 20. t. m. pod „bodočnost“ na upravništvo »Slov. Naroda« 2136

Slavn. občinstvu se v ljudo naznanja,

da se priredi jutri

in vsako sredo pri lepem vremenu

koncert

„Slovenske Filharmonije“

v hotelu Lloyd

Začetek ob 8. zvečer. — Vstopnina 40 vin.

: Za mnogobrojni obisk se priporoča

Tausen Karel, hotelir.

*
Ravnokar je izšlo:**Deželni zbor kranjski in deželne finance.**Spisal **Fran pl. Suklje.**4^a, pol. velik. 8^a. Cena broš. K 1-80, po pošti K 1-90.

Pisatelj, natančen poznavalec deželnih financ, osvetljuje finančni položaj dežele, pa tudi kaže, kako bi se lahko saniral. Brošura bo brezdvomno v vseh krogih zbudila veliko pozornost in bo kmalu razprodana. Zato svetujemo vsakemu, ki si hoče zagotoviti kak eksemplar, naj si ga naroči čimprej.

V Ljubljani, dne 14. junija 1912.

2168

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg — založna knjigarna.

Naznanilo.

Na c. kr. II. državni gimnaziji v Ljubljani (Poljanska cesta) bode vpisovanje za prvi razred v nedeljo, dne 30. junija 1912 dopoldne od 9. do 12. ure v ravnateljevi pisarni.

S seboj naj se prinese krsni listi in frekventacijska izpričevala zadnje ijdnske šole. Sprejemni izpiti bodo v soboto, dne 6. julija od 9 dalje.

Zunanji učenci se lahko tudi pisмено zglašajo, ako dopošljejo imenovane listine pravočasno ravnateljstvu, zglašiti se morajo pa vsaj pred izpitom osebno pri ravnatelju.

2191

Po odloku c. kr. dež. šolskega sveta se smejo učenci, ki pripadajo po rojstvu ali po rodbinskih razmerah okrajnim glavarstvom v Črnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici — in okr. sodiščem v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori, sprejemati v ljubljanske gimnazije samo po dovoljenju c. kr. dež. šolskega sveta. Dotični roditelji naj si torej izposlušajo pravočasno to dovoljenje.

Ravnateljstvo c. kr. II. državne gimnazije.

V Ljubljani, dne 12. junija 1912.

*Angleško skladišče oblek**O. Bernatovič**Ljubljana, Mestni trg šte. 5**naznanja okasijsko prodajo*

poletnih oblek in slavnikov za gospode in dečke, ter poletne damske konfekcije z globoko reduciranimi cenami.

Proda se tabel pod ceno

eleg. koncertni harmonij

Obratiti se pod 2120 „Harmonij“ poste restante, Ljubljana.

Iščo se spretna, zanesljiva prodajalka v trafiko.

Zmožna nemškega in sloven. jezika. Ponudbe v nemškem jeziku s priloženo sliko na c. kr. glavno tobačno zalogo v Celju.

2179

Lokal

na vogalu Kongresnega trga in Vegove ulice (sedaj uradniško konsumno društvo) se odda v najem s 1. novembrom t. l.

Natančneje se izve

2059

v pisarni stavbenika g. Roberta Smelowskega, Rimska cesta 2.

Uradniško hranilno društvo v Gradcu

P. Z. Z. O. Z.

Osební kredit

uradnikom, profesorjem, učiteljem, upokojencom itd. ob najugodnejših pogojih. — Predstroskov ni. — Več v prospektih.

Hranilne vloge.

Od vsakega z dnevnim obrestenjem po 4 1/2 %
Ob 60 dnevni odpovedi za zneske nad K 1000 po 5 %
in 50 2000 po 5 1/2 %
Obrest se polletno preštejejo glavnici. — Rednega davka ni plačati.
Stanje vlog: K 4,500.000
Jamstvo deležev: K 5,600.000

Pojasnila daje:

Josip Kosem, Ljubljana. Krakovski nasip 22, ob ponedeljkih sredah in petkih od pol 3. do pol 4. popoldne.

Ivan Magdič

krojač prve vrste

Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.

se priporoča.

Zaloga

2092

angleškega blaga.

Deželni zbor kranjski in deželne financeSpisal bivši deželni glavar **Fr. pl. Suklje.**

Dobi se v

„Narodni knjigarni“ v Ljubljani.

Cena: 1 K 80 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Oklic.

V zapuščinski stvari po zamrem

Franu Iglič

vršila se bode na prošnjo dedičev

prestovoljna dražba v zapuščino spadajoče hiše

v Ljubljani, Vrhovčeva ulica št. 1

dne 21. junija 1912 ob 9. uri dopoldne v pisarni podpisanega sodnega komisarja.

Izključna cena 61309 K 36 h, vadij deseti del izključne cene. Dražbeni pogoji so v pisarni podpisanega sodnega komisarja v Ljubljani, Slovenski trg št. 2 na vpogled.

Fran Krisper

not. substitut kot sodni komisar.

Zaradi opustitve

raznih vrst perila in švicarskih vezenin posameznih prtov in spodnjih kril, se prodaja po zelo nizkih cenah.

Opreme za neveste

Platno, šifon in švicarske vezene se kupijo zelo ugodno, dalje rjuhe, brisalke, prti, prtiči, oprave za kavu, nogavice in žepni robci.

Perilo „TETRA“

za gospode in gospe, kdor trpi na protinu, revmatizmu, ischiasu, naj nosi le to perilo.

Opreme za novorojenčke.**Anton Šarc** Ljubljana, Selenburgova ulica 5.**A. Persche, Ljubljana****Beli teden!**

:: Od ponedeljka 17. do 23. t. m. prodajam naslednje belo blago po znižanih cenah. ::

Žensko perilo iz batista in šifona**Moške perilo****Čipkasto blago in čipke****Batisti za obleke in bluže****Svilnato blago****Glase rokavice in druge rokavice****Nogavice****Kopalni plašči**

2198

Stezniki (modercl).

= Popust se da samo pri plačilu v gotovini! =